

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 17

Vydána dne 29. června 1966

Cena

OBSAH:

45. Vyhláška ministerstva zdravotnictví o vytváření a ochraně zdravých životních podmínek
46. Vyhláška ministerstva zdravotnictví a spravedlnosti o opatřeních proti přenosným nemocem
47. Vyhláška ministerstva zdravotnictví o pohřebnictví

45

VYHLÁŠKA

ministerstva zdravotnictví

ze dne 13. června 1966

o vytváření a ochraně zdravých životních podmínek

Ministerstvo zdravotnictví stanoví v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány k provedení § 4 odst. 3 a 4, § 7, 9, 16, § 70 odst. 1, § 71 odst. 2 a § 78 odst. 1 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu (dále jen „zákon“):

Část první

§ 1

Úvodní ustanovení

Předmětem péče o vytváření a ochranu zdravých podmínek a zdravého způsobu života a práce (dále jen „zdravé životní podmínky“) jsou

- a) zdravý stav ovzduší, vody, půdy a ostatních složek životního prostředí, zejména sídlišť, rekreačních a lázeňských oblastí, obytných a jiných budov, veřejně přístupných míst a okolí závodů, jakož i zařízení osobní dopravy, tělovýchovných zařízení a zařízení poskytujících služby obyvatelstvu (péče o všeobecnou a komunální hygienu),
- b) zdravá výživa obyvatelstva (péče o hygienu výživy) a uspokojování obyvatelstva zdravotně nezávadnými předměty běžného užívání (péče o hygienu předmětů běžného užívání),
- c) zdravý vývoj dětí a dorostu, především pokud jde o výchovné prostředí a způsob výchovy (péče o hygienu dětí a dorostu),
- d) příznivé působení pracovního prostředí a práce na zdraví pracujících (péče o hygienu práce).

Část druhá

Hlava první

PÉČE O VŠEOBECNOU A KOMUNÁLNÍ HYGIENU

Oddíl 1

Vytváření a ochrana zdravého stavu

ovzduší

§ 2

[¹] Vzduch v životním prostředí musí vyhovovat hygienickým požadavkům a musí být chráněn před znečišťováním prachem, popílkem, kouřem, plyny, parami a pachy, popřípadě i jinými látkami ohrožujícími zdraví (dále jen „škodliviny“).

[²] Zásadní hygienické požadavky a nejvyšší přípustné koncentrace nejzávažnějších škodlivin v ovzduší stanoví hlavní hygienik Československé socialistické republiky*. Bližší hygienické požadavky a přípustné hodnoty ostatních škodlivin stanoví v jednotlivých případech podle místních podmínek krajstí a okresní hygienici.

§ 3

[¹] Plánování, projektování, výstavba a přestavba závodů musí být prováděna tak, aby při jejich provozu bylo lze dodržovat hygienické požadavky a hodnoty stanovené podle § 2; toto ustanovení platí také pro plánování, projektování, výrobu a přestavbu zařízení včetně dopravních prostředků.

*) Směrnice ministerstev zdravotnictví a zemědělství, lesního a vodního hospodářství poř. č. 24/1960 Sb. Hygienické předpisy, o nejvyšších přípustných koncentracích škodlivin v ovzduší.

(2) U závodů a zařízení, která jsou již v provozu, je nutno činit soustavně všechna opatření, aby množství škodlivin v ovzduší bylo postupně sníženo alespoň na stanovené hodnoty.

(3) Rovněž při všech ostatních činnostech je každý povinen v oboru své působnosti dbát, aby nebylo nepříznivě ovlivňováno ovzduší, a za tím účelem činit všechna potřebná opatření.

§ 4

V lázeňských, klimatických a rekreačních místech a v okolí zdravotnických, výchovných a tělovýchovných zařízení musí se vytvářet zdravé ovzduší a jeho ochraně musí se věnovat zvláštní pozornost; musí se v nich zabránit vzniku jakýchkoliv nových zdrojů znečištění. Všechny dosavadní zdroje znečišťování vzduchu musí být z nich urychleně odstraňovány.

§ 5

(1) Kolem závodů a zařízení, u nichž opatření uvedená v § 3 a 4 nestačí zabránit znečišťování vzduchu, a kolem objektů a míst, jejichž ovzduší má být chráněno, zřizují se pásma hygienické ochrany. Tato pásma musí být vytyčena a vyba-vena podle intenzity škodlivin nebo povahy chráněného zájmu tak, aby mohla plnit účely, pro které jsou zřizována.

(2) Území, v nichž je třeba zříditi pásma hygienické ochrany, druh a rozsah těchto pásem a způsob jejich využití stanoví na návrh orgánu hygienické služby orgán územního plánování.

(3) Pásmu hygienické ochrany kolem závodů a zařízení, které jsou zdrojem znečišťování vzduchu, zřizují jejich provozovatelé; pásma hygienické ochrany u objektů a míst, která vyžadují z hlediska čistoty vzduchu zvláštní ochrany, zřizují národní výbory.

Oddíl 2

Vytváření a ochrana zdravého stavu vody

§ 6

Pro potřebu lidí, zvířat a pro některé hospodářské účely musí být zabezpečeno dostatečné množství vody vyhovující hygienickým požadavkům; tato voda musí mít stanovenou jakost a musí být chráněna před znečišťováním. Za tím účelem musí být chráněny před znečišťováním zdroje vody určené k uvedeným účelům, jakož i zařízení, jimiž se tato voda jímá, čerpá, upravuje a rozvádí.

§ 7

(1) K pití, k výrobě a přípravě poživatin, léčiv a kosmetických výrobků, čítajíc v to čištění nádob a zařízení, kterých se k těmto účelům používá, a k ošetřování nemocných smí se používat jen vody pitné, popřípadě minerální stolní vody. Orgány

hygienické služby mohou výjimečně v odůvodněných případech povolit k těmto účelům používání vody, které chybí některý znak pitné vody ze zdravotního hlediska méně významný.

(2) Vzhled, chuť a ostatní fyzikální, jakož i chemické, mikrobiologické a biologické vlastnosti pitné vody stanoví státní technická norma^{*}). Minerální stolní vody a přírodní léčivé vody určené k pití nebo inhalaci musí vykazovat z hlediska mikrobiologického tytéž vlastnosti jako voda pitná.

§ 8

(1) K mytí a koupání v umělých zařízeních, k napájení a ošetřování zvířat v zařízeních pro jejich ustájení a chov smí se užívat vody užitkové, není-li možno zajistit vodu pitnou.

(2) Vlastnosti užitkové vody a možnost jejího použití k jednotlivým účelům posoudí orgán hygienické služby, který také stanoví, kdy je nutno použít užitkové vody k účelům výrobním a provozním; vlastnosti vody určené k napájení a ošetřování zvířat stanoví ministerstvo zemědělství a lesního hospodářství.

§ 9

Orgány hygienické služby mohou zakázat používání vod k rekreaci a k tělovýchovným účelům v přírodním prostředí, je-li voda do té míry zdravotně závadná, že by mohla způsobit vznik nemocí, zejména nemocí přenosných.

§ 10

K jiným výrobním a provozním účelům, než jsou uvedeny v § 7 až 9, lze použít jakékoliv vody (voda provozní), pokud neovlivňuje životní a pracovní prostředí nebo zdravotní nezávadnost výrobků.

§ 11

K zabezpečení hygienických požadavků klade-ných na jednotlivé druhy vod, k zamezení nepříznivých změn jejich jakosti a k zamezení jejich znečišťování je především nutno činit opatření uložená předpisy o vodním hospodářství^{**}). Orgány hygienické služby mohou uložit provedení dalších opatření, je-li toho třeba k zabezpečení zdravotní nezávadnosti a vyhovující jakosti vod, zejména vody pitné a užitkové.

§ 12

(1) Kolem zdrojů, které mají sloužit k hromadnému zásobování pitnou a užitkovou vodou, musí být zřízena pásma hygienické ochrany.

(2) Pásmem hygienické ochrany 1. stupně je prostor kolem zdroje vody, jehož velikost a tvar stanoví se podle členění území v okolí zdroje, podle směru proudu vody a složení půdy; přihlíží se též k povaze a způsobu zastavění a využití po-

^{*}) ČSN 83 0611

^{**}) Zejména zákon č. 11/1955 Sb., o vodním hospodářství, ve znění pozdějších předpisů (vyhláška č. 13/1959 Sb.).

zemků kolem zdroje. V pásmu hygienické ochrany 1. stupně musí být učiněna přísná hygienická opatření, aby voda nemohla být znečišťována. Území v tomto pásmu musí být zbaveno všech zdrojů znečištění, důkladně asanováno a oploceno nebo jinak zajištěno, aby se zamezilo přístupu nepovolaných lidí a zvířat; musí být zabezpečeno též před znečišťováním srážkovými přívaly.

[³] Je-li nebezpečí, že by voda mohla být znečišťována nebo vydatnost zdroje ohrožována ze vzdálenějších míst, musí se zřídit kolem pásma 1. stupně ještě pásmo hygienické ochrany 2. stupně; toto pásmo se stanoví vždy při odběru vody z vodního toku nebo z nádrže. V pásmu hygienické ochrany 2. stupně stanoví se podle povahy území opatření potřebná k tomu, aby se zabránilo znečišťování a infikování vody.

[⁴] Pro zajištění zdravotní nezávadnosti vody při odběru z vodních toků a nádrží zřídí se pásmo hygienické ochrany 3. stupně, které zahrnuje celé povodí nad místem odběru vody. V tomto pásmu se provádí zvýšený hygienický dozor nade všemi zdroji znečištění toku, které mohou nepříznivě ovlivnit jakost vody v místě odběru, jakož i zostřeňný epidemiologický dozor, pokud jde o sledování nemocí přenášejících vodou.

[⁵] Velikost a tvar pásem hygienické ochrany stanoví se vodohospodářským řízením; tímto řízením se též stanoví způsob a podmínky využití pásem 1. a 2. stupně.

§ 13

Rozvod pitné, užitkové a provozní vody nesmí být propojován a musí být upraven tak, aby jednotlivé druhy vody nemohly být zaměněny.

§ 14

Organizace, které dodávají pitnou a užitkovou vodu k hromadnému zásobování, jsou povinny zabezpečovat její zdravotní nezávadnost, a za tím účelem soustavně kontrolovat její jakost fyzikálními, chemickými a mikrobiologickými zkouškami. Obdobnou povinnost mají organizace, které odebírají pitnou a užitkovou vodu z vlastních zdrojů, pokud by jejich výrobky mohly v důsledku použití závadné vody ohrozit zdraví obyvatelstva.

Oddíl 3

Vytváření a ochrana zdravého stavu půdy

§ 15

[¹] Půda v místech, kde může ovlivnit životní podmínky, musí vyhovovat hygienickým požadavkům a musí být chráněna před látkami škodlivými zdraví, zejména látkami toxickými, před zárodky přenosných nemocí lidí a zvířat a před cizopasnými.

[²] Hygienická ochrana půdy musí být prováděna zejména v okolí zdrojů vody, v sídlištích, závodech a zařízeních a v jejich okolí a v místech pro tělovýchovné, rekreační a lázeňské účely.

§ 16

V zájmu hygienické ochrany půdy musí zejména

- místa a zařízení pro shromažďování tekutých a pevných odpadů a způsob jejich odstraňování, zneškodňování a zužitkování volit tak, aby půda nebyla nadměrně zatížena z hlediska biologického, chemického nebo fyzikálního a aby nebyla snížena její samočisticí schopnost; znehodnocená půda musí být rekultivována,
- poměry podzemních a povrchových vod upravovat tak, aby bylo zaručeno vytváření příznivých vodních poměrů v půdě,
- stanovit vhodná místa pro zakopávání těl uhybnulých zvířat a jejich částí,
- stanovit a provádět vhodné stavební a technické úpravy, které mají bránit znečišťování půdních vrstev,
- účelně upravit mikrobiologické a biologické půdní poměry,
- stanovit a dodržovat podmínky k provádění závlah, aby půda nebyla nadměrně biologicky zatěžována a podmáčena.

Oddíl 4

Vytváření a ochrana zdravého stavu území a sídlišť

§ 17

Sídliště*) — včetně občanské výstavby — musí být plánována, umístěna, uspořádána a jejich výstavba provedena tak, aby prostředí příznivě působilo na rozvoj tělesných a duševních schopností obyvatel a neohrožovalo jejich zdraví; stejně musí působit i provoz v nich, a to jak v celku, tak i v jednotlivých jejich částech.

§ 18

K zabezpečení zdravého stavu území a sídlišť je nutné, aby

- území byla uspořádána v souladu s hygienickými požadavky na ochranu vzduchu, vody a půdy před znečišťováním tak, aby byly vytvářeny a nebyly narušovány jejich příznivé klimatické a biologické podmínky a aby byly zabezpečovány předpoklady pro harmonické uspokojování potřeb bydlení, práce, kultury, tělovýchovy, zotavení a léčení,
- výrobní a dopravní plochy, závody a zařízení byly umístěny, uspořádány a vybaveny tak, aby se zajistila ochrana sídlišť, rekreačních ploch, léčebných území a lázeňských míst a umožnil jejich žádoucí rozvoj,

*) § 6 odst. 6 zákona č. 84/1958 Sb., o územním plánování

- c) sídliště, jejich části a doplňky i výrobní objekty mimo sídliště byly umístěny v prostředí zdravém, s příznivými klimatickými a biologickými podmínkami, a na území zdravotně nezávadném; jejich uspořádání, vybavení a způsob zástavby nesmí bránit provětrání a proslunění, musí chránit před hlukem, otřesy a jinými vnějšími škodlivými vlivy a musí umožňovat vhodné a účelné řešení dopravních otázek,
- d) členění územní výstavby bylo prováděno tak, aby vznikly samostatné výrobní a obytné obvody a centra a ochranné pásy zeleně.

Oddíl 5

Vytváření a ochrana zdravých podmínek při poskytování služeb obyvatelstvu

§ 19

Služby obyvatelstvu musí se poskytovat ve zdravotně nezávadném prostředí a za podmínek hygienicky nezávadných. Příslušná ustanovení předpisů upravujících hygienické podmínky musí být vyvěšena v provozovnách na viditelném místě.

§ 20

[¹] V prostorách, ve kterých se pořádají kulturní podniky, zejména divadelní, filmová a hudební představení nebo sportovní vystoupení, musí být zajištěno nejen soustavné větrání, ale i dostatečná výměna vzduchu před každým představením. Ve stálých zařízeních určených pro představení, jichž se zúčastňuje větší počet účinkujících, je třeba zajistit pro účinkující hygienická zařízení oddělená od hygienických zařízení pro návštěvníky.

[²] Tam, kde při kulturních podnicích spoluúčinkují zvířata, musí být pro ně zabezpečeny dostatečné prostory, které lze větrat a uklízet takovým způsobem, aby nemohly být porušovány hygienické podmínky v ostatních prostorách ani v nejbližším okolí provozovny.

[³] Jinak musí být při pořádání kulturních podniků splněny též požadavky stanovené v § 19.

§ 21

Organizace provozující osobní dopravu jsou povinny vytvářet technické a organizační předpoklady i materiální podmínky, včetně sestavování grafikonu osobní dopravy, pro zvyšování hygieny a kultury cestování.

§ 22

Při poskytování služeb obyvatelstvu je dovoleno kouřit jen v prostorách zvláště k tomu vyhrazených. Toto ustanovení se nevztahuje na provozovny veřejného stravování (s výjimkou těch, které jsou určeny pro nekuřáky); v těchto provozovnách — pokud to dovoluje prostorové uspořádání — musí být vyhrazena nejméně jedna místnost, ve

kteří není dovoleno kouřit, a to aspoň po dobu obvyklou pro podávání hlavních jídel.

Oddíl 6

Součinnost zdravotnických orgánů při usměrňování péče o komunální a všeobecnou hygienu

§ 23

[¹] Orgány a organizace jsou povinny vyžádat si podle ustanovení § 4 odst. 2 a 3 zákona závazný posudek

1. okresního hygienika

- a) k návrhům územních plánů sídlišť, jejichž schválení přísluší okresním národním výborům,
- b) k investičním úkolům a k projektové dokumentaci prvního stupně u staveb všeho druhu a k odevzdání staveb do provozu (užívání),
- c) k vymezení pásem hygienické ochrany,
- d) k možnosti využití vodních zdrojů k zásobování pitnou a užitkovou vodou,
- e) k použití rybníků k rekreačním účelům;

2. krajského hygienika

- a) k návrhům územních plánů rajónů a sídlišť, jejichž schvalování přísluší krajským národním výborům nebo vládě,
- b) k návrhům krajských typových podkladů a vzorových projektů staveb všeho druhu,
- c) k návrhům na výrobu stavebních prvků a materiálů, kterých má být použito v krajském měřítku,
- d) k návrhům jiných opatření, k nimž jinak přísluší dávat závazný posudek okresnímu hygienikovi, avšak věc je projednávána krajskými orgány, anebo kdy si to krajský hygienik sám vyhradí;

3. hlavního hygienika Československé socialistické republiky

- a) k návrhům celostátních typových podkladů a vzorových projektů staveb všeho druhu,
- b) k návrhům státních a oborových technických norem stanovících pravidla pro územní plánování, pro projektování sídlišť a jednotlivých staveb a pro jejich zařízení a vybavení a k návrhům státních a oborových technických norem stanovících znaky pro stavební materiály a konstrukce,
- c) k návrhům na zavedení výroby stavebních prvků a materiálů, kterých má být použito v celostátním měřítku a pro které nejsou vydány technické normy.

[²] Opatřeními, která je nutno podle ustanovení § 4 odst. 4 zákona s orgány hygienické služby jen projednat, jsou zejména opatření při změně v použití pozemku, stavby, zařízení nebo vodního zdroje.

[³] Orgány hygienické služby smějí dát kladný závazný posudek k uvedení závodů a zařízení do

trvalého provozu teprve tehdy, až byly provedeny úpravy a opatření k zabezpečení zdravých životních podmínek požadované nebo schválené v předcházejícím řízení a až byla přezkoušena jejich účinnost.

[4] Územní, popřípadě závodní obvodní lékaři s kolektivem zdravotnických pracovníků obvodu sledují plnění úkolů v péči o zdravý stav sídlišť, budov, zařízení a veřejně přístupných míst a při zajišťování zdravých podmínek v provozovněch poskytovajících služby obyvatelstvu.

Hlava druhá PÉČE O HYGIENU VÝŽIVY

§ 24

[1] Poživatiny (potraviny včetně potravinových surovin, nápoje včetně pitné vody a vod minerálních a pochutiny), musí být zdravotně nezávadné a musí mít potřebnou biologickou hodnotu; také nesmějí být mikrobiologicky nebo jinak narušené, nesmějí vzbuzovat odpor, nesmějí být neznámého ani podezřelého původu a musí odpovídat požadavkům stanoveným v dalších ustanoveních této vyhlášky, popřípadě dalším požadavkům stanoveným hlavním hygienikem Československé socialistické republiky. Pokud jsou hygienické, popřípadě jiné zdravotní požadavky na poživatiny stanoveny v technických normách (např. jodidace soli), musí být dodržovány především tyto normy.

[2] Výjimky ze stanovených hygienických požadavků smějí být povoleny jen se souhlasem orgánů hygienické služby a jen, jsou-li pro to zvláštní mimořádné důvody.

[3] Pro výrobu a další oběh poživatin, které jsou upraveny za účelem zvláštního způsobu výživy nebo určitého výživného účinku (dietetické poživatiny), mohou orgány hygienické služby stanovit podle jejich povahy zvýšené hygienické požadavky.

§ 25

[1] K výrobě a k úpravě poživatin smí se používat cizorodých látek (např. barviv, konzervačních, aromatických a jiných přísad) jen toho druhu, v takovém množství a za takových podmínek, které stanoví nebo schválí hlavní hygienik Československé socialistické republiky.

[2] Dovážené poživatiny musí vyhovovat hygienickým podmínkám stanoveným v Československé socialistické republice.

[3] Při přepravě poživatin musí být používáno zpravidla jen zvláštních k tomu určených dopravních a paletizačních prostředků.

§ 26

[1] Pracovníci přicházející do přímého styku s poživatinami určenými pro širší okruh spotřebitelů nebo s předměty bezprostředně sloužícími

k přímému styku s těmito poživatinami musí aktivně přispívat k vytváření a ochraně zdravých podmínek při zajišťování výživy obyvatelstva, a za tím účelem osvojit si potřebné znalosti*).

[2] Pracovníci organizací zabývajících se nákupem, úchovou (konzervováním), zpracováním nebo balením hub nebo jiných přírodních plodin, pokud s těmito plodinami přímo zacházejí, a osoby prodávající spotřebitelům takové plodiny na místech k tomu určených jsou povinni prokázat základní znalosti takových plodin před zkušební komisí, kterou jmenuje a odvolává krajský hygienik. Organizace zabývající se úchovou, zpracováním nebo balením takových plodin jsou povinny podle povahy činnosti zaměstnávat potřebný počet znalců těchto plodin. Ministerstvo zdravotnictví určí, na které přírodní plodiny — kromě hub — se vztahují tato ustanovení.

§ 27

K zajištění správné výživy obyvatelstva je třeba, nejen aby byly dodržovány požadavky stanovené v § 24 až 26, ale též, aby se poživatiny dostávaly obyvatelstvu ve vhodném množství a ve správném poměru. Za tím účelem zdravotnické orgány vytyčují podle výsledků vědeckého bádání a výzkumu zásady správné výživy pro jednotlivé skupiny obyvatelstva, zejména podle věku, činnosti a zdravotního stavu. Orgány a organizace, které mohou ovlivnit skladbu výživy obyvatelstva, jsou povinny dbát těchto zásad při výrobě a dovozu poživatin, při jejich uvádění na spotřebitelský trh a při provozu společného stravování; jsou proto také povinny projednávat návrhy spotřebitelských plánů s okresním, popřípadě krajským hygienikem.

§ 28

[1] Při projektování, výstavbě a přestavbě jednotlivých potravinářských objektů (závodů, skladů, prodejen a zařízení, včetně zařízení společného stravování) a při schvalování celostátních typových podkladů a vzorových projektů staveb takových objektů je nutno vyžádat si závazný posudek orgánů hygienické služby podle § 23. Mimo to je nutno vyžádat si závazný posudek

1. okresního nebo podle povahy věci krajského hygienika

a) k uvedení potravinářských závodů a zařízení do provozu,

b) ke změnám v provozu, pokud si to okresní (krajský) hygienik vyhradí,

2. hlavního hygienika Československé socialistické republiky

a) k návrhům státních a oborových technických norem poživatin a metodik zkoušení a posuzování jejich zdravotní nezávadnosti, které se odchyľují od základních směrníc

* Na tyto pracovníky se vztahují předpisy o lékařských prohlídkách pracovníků vykonávajících činnosti epidemiologicky závažné — vyhláška č. 46/1946 Sb., o opatřeních proti přenosným nemocem.

stanovených hlavním hygienikem Československé socialistické republiky,

- b) k novým druhům strojů, přístrojů, nástrojů a jiných zařízení k výrobě poživatin a k zavádění nových technologických postupů ve výrobě poživatin, pokud to hlavní hygienik Československé socialistické republiky stanoví.

(2) Opatřeními, která je nutno podle ustanovení § 4 odst. 4 zákona projednat s orgány hygienické služby, jsou všechna opatření při zacházení s poživatinami, která by mohla mít vliv na jejich zdravotní nezávadnost, popř. biologickou hodnotu, pokud nejde o opatření podle odstavce 1.

(3) Územní, popřípadě závodní obvodní lékaři a další lékaři poskytující služby ve zdravotnických obvodech sledují, jak jsou plněny hygienické požadavky v potravinářských obchodech a v zařízeních společného stravování.

Hlava třetí

PÉČE O HYGIENU PŘEDMĚTŮ BĚŽNÉHO UŽÍVÁNÍ

§ 29

(1) Předměty, které při běžném užívání přicházejí do přímého nebo nepřímého styku s lidským organismem nebo s poživatinami (dále jen „předměty běžného užívání“), musí být zdravotně nezávadné a musí mít takové vlastnosti a složení, aby při obvyklém způsobu používání nemohly poškodit zdraví spotřebitelů nebo být zdrojem jejich obtěžování, popřípadě znehodnotit poživatiny.

(2) Dovážené předměty běžného používání musí vyhovovat hygienickým podmínkám stanoveným v Československé socialistické republice.

§ 30

(1) K návrhům technických norem pro předměty běžného užívání, které přicházejí do přímého intenzivního styku s lidským organismem (zejména pro kosmetické výrobky, čisticí prostředky kožní a potřeby intimní osobní hygieny), jakož i pro předměty běžného užívání, které přicházejí do přímého styku s poživatinami (pro nádobí, náčiní, příbory, stroje a přístroje, výrobní linky, obaly, uzávěry a pro jiné předměty, jichž se používá k získávání, výrobě, přípravě, odměřování, balení, skladování a přepravě poživatin) musí být vyžádán závazný posudek hlavního hygienika Československé socialistické republiky, pokud se tyto návrhy odchyľují od základních směrnic jím stanovených.

Pro ty z uvedených předmětů běžného užívání, pro které nejsou navrhovány technické normy, musí být vyžádán závazný posudek hlavního hygienika Československé socialistické republiky před zahájením výroby.

(2) Hlavní hygienik Československé socialistické republiky může ustanovení odstavce 1 rozšířit i na jiné předměty běžného užívání.

(3) Ustanovení § 28 odst. 2, vztahující se na poživatiny, vztahuje se obdobně i na předměty běžného užívání.

Hlava čtvrtá

PÉČE O HYGIENU DĚTÍ A DOROSTU

§ 31

Zdravé životní podmínky pro veškerou činnost a výchovu dětí a dorostu musí být vytvářeny a chráněny tak, aby zabezpečovaly jejich zdravý vývoj.

§ 32

(1) Aby bylo dosaženo cíle vytyčeného v § 31, je nutno v péči o děti a dorost důsledně dodržovat především ostatní ustanovení této vyhlášky, a to s ohledem na zvláštnosti a potřeby různých věkových skupin dětí a dorostu i zvláštnosti jejich výchovného a vzdělávacího procesu. Na to musí dbát orgány a organizace nejen při provozu a užívání zařízení pro kolektivy dětí a dorostu, ale již při plánování, projektování, výstavbě, přestavbě a zřizování takových zařízení. Jsou-li hygienické požadavky na věci a činnosti zabezpečující zdravý vývoj dětí a dorostu promítnuty do technických norem, je nutno především dodržovat ustanovení těchto norem.

(2) Provoz zařízení pro děti a dorost a výchovně vzdělávací proces musí odpovídat tělesnému a duševnímu vývoji, schopnostem, zdravotnímu stavu a potřebám dětí a dorostu. Režim dne, za jehož stanovení je odpovědný vedoucí zařízení, musí být upraven tak, aby bylo zajištěno racionální střídání práce i odpočinku a střídání různých druhů činností a aby byla zachována dostatečná doba pobytu na čerstvém vzduchu i doba spánku. Součástí denního režimu se musí stát tělesná výchova.

(3) Ustanovení § 29 se vztahuje v plném rozsahu na výchovně, výukové, pracovní a tělovýchovné pomůcky a hračky.

§ 33

Osoby činné v zařízeních pro děti a dorost, zejména výchovní pracovníci, musí být po zdravotní stránce schopni řádně vychovávat děti a dorost a musí mít takové zdravotní znalosti, aby mohli provádět zdravotní výchovu svěřeného kolektivu.*)

§ 34

(1) Při projektování, výstavbě a přestavbě jednotlivých objektů určených pro činnost a výchovu dětí a dorostu je nutno vyžádat si závazný posudek orgánů hygienické služby podle § 23. Mimo to je třeba si vyžádat závazný posudek

* Na osoby činné v zařízeních pro děti předškolního věku a v mimoškolních výchovných zařízeních, včetně pionýrských táborů, se vztahují předpisy o lékařských prohlídkách pracovníků vykonávajících činnosti epidemiologicky závažné (vyhláška č. 46/1966 Sb.).

1. okresního nebo podle povahy věci krajského hygienika k umístění pionýrských táborů a škol v přírodě a k jejich uvedení do provozu,
2. hlavního hygienika Československé socialistické republiky k návrhům

- a) typových projektů a projektových norem a k návrhům státních a oborových technických norem vybavení zařízení pro děti a dorost,
- b) státních a oborových technických norem výchovných, výukových, pracovních a tělovýchovných pomůcek a hraček všeho druhu.

(2) Opatřeními, která je nutno podle ustanovení § 4 odst. 4 zákona projednat s orgány hygienické služby, jsou všechna opatření, která by mohla mít vliv na zdravé životní podmínky pro činnost a výchovu dětí a dorostu, pokud nejde o opatření podle odstavce 1.

(3) Územní, popřípadě i závodní obvodní lékaři a další lékaři, zejména lékaři pověřeni péčí o děti a dorost, pokud poskytují služby ve zdravotnickém obvodu, sledují, zda jsou dodržovány požadavky k zabezpečení zdravých životních podmínek pro činnost a výchovu dětí a dorostu, zejména sledují hygienu prostředí ve všech zařízeních pro děti a dorost, režim dne u dětí a dorostu a jejich osobní hygienu.

Hlava pátá

PÉČE O HYGIENU PRÁCE

§ 35

(1) Pracovní a pomocné místnosti, stroje a zařízení, technologie a organizace práce, pracovní prostředí i ostatní pracovní podmínky musí plně odpovídat přirozeným vlastnostem pracovníků a musí je nejen chránit před škodlivými vlivy a před nadměrným a nepřirozeným zatížením lidského organismu, ale pokud možno i aktivně působit na zlepšení jejich zdravotního stavu a podporovat rozvoj jejich tvůrčích schopností.

(2) Podle povahy práce a pracovního zatížení musí být vytvářeny příznivé podmínky pro osobní hygienu pracujících, pro jejich stravování a zásobování nápoji ve vhodných hygienických podmínkách a pro tělesnou výchovu, zejména musí být budována potřebná hygienická a sociální zařízení.

§ 36

(1) Tam, kde nelze zcela vyloučit škodlivé vlivy, je nutno jejich působení snížit na nejmenší možnou míru. V žádném případě však nesmějí být překračovány nejvyšší přípustné hodnoty škodlivých činitelů stanovené orgány hygienické služby.

(2) Na pracovištích, na nichž dosud dočasně nelze plnit požadavky vytyčené v odstavci 1, smí se pokračovat v práci, jen je-li ochrana zdraví a života pracovníků dostatečně zabezpečena jinak, například

- a) ochrannými zařízeními, ochrannými oděvy a jinými osobními ochrannými pracovními prostředky; poskytují je a udržují v provozu a

v bezvadném stavu příslušné organizace na svůj náklad podle zvláštních předpisů;

- b) organizací práce a vymezením doby, po kterou pracovník smí být vystaven působení škodlivých činitelů nebo nadměrné zátěže, určením podmínek pro jeho práci mimo tuto dobu a stanovením způsobů, jakými lze odstranit následky působení škodlivých vlivů;
- c) zvláštními podmínkami pro zotavení v pracovní době i po ní, cvičením, ozařováním, inhalací, vhodnou úpravou a složením stravy a poskytováním ochranných nápojů.

§ 37

Technické normy a návody k používání strojů, přístrojů, nástrojů, jiných zařízení a chemických látek musí obsahovat takové pokyny, aby při použití výrobku k určenému účelu nemohlo být poškozeno zdraví. Stroje, přístroje, nástroje, jiná zařízení a chemické látky, při jejichž používání by mohlo být poškozeno zdraví pracovníků, musí být opatřeny návodem, v němž musí být uvedena opatření k ochraně zdraví.

§ 38

(1) Zdravotní stav pracovníků musí být soustavně sledován ve vztahu k podmínkám práce a ze zjištěných poznatků musí být vyvozovány závěry pro úpravu těchto podmínek a pro posílení zdravotního stavu pracovníků; za tím účelem musí být vytvářeny potřebné materiální a organizační podmínky.

(2) Na pracovištích, na kterých je zvýšené nebezpečí pracovních úrazů, nemocí z povolání, průmyslových otrav, ohrožení duševního zdraví nebo jiného poškození zdraví, smějí být činní pouze pracovníci, kteří se podrobili povinným preventivním vstupním a periodickým lékařským prohlídkám; ve kterých případech jde o taková pracoviště, stanoví zvláštní předpisy nebo orgány hygienické služby.

(3) K provádění povinných preventivních lékařských prohlídek musí organizace poskytnout příslušnému zdravotnickému zařízení všechny informace o povaze práce a o pracovních podmínkách, a zejména o výskytu škodlivin v pracovním procesu.

§ 39

Tam, kde to povaha ohrožení zdraví pracovníků vyžaduje, je nutno vytvářet též podmínky pro zvláštní léčebně preventivní opatření směřující ke zvýšení obranných schopností organismu, jako je například pobyt pracovníků v nočních sanatoriích nebo ve vhodných klimatických podmínkách, a to na náklad organizace. Tato opatření se řídí zvláštními předpisy.

§ 40

Orgány a organizace soustavně plní požadavky stanovené k zabezpečení zdravých podmínek a zdravého způsobu práce, a za tím účelem také

- a) soustavně kontrolují stav podmínek a způsob práce a provádějí nebo dávají provádět všechna

potřebná měření a šetření vhodnými metodami, zejména jednotnými metodami schválenými orgány hygienické služby,

- b) hodnotí výsledky práce organizací a jednotlivců též podle výsledků péče o zdravé pracovní podmínky a vytvářejí soustavně podmínky pro hmotný zájem kolektivů i jednotlivců na provádění této péče,
- c) zajišťují, aby pracovníci byli poučováni o povaze a rozsahu působení své práce a pracovního prostředí na zdraví, zajišťují jejich výchovu a vzdělávání tak, aby ovládali potřebný způsob ochrany před působením škodlivých činitelů,
- d) zřizují a soustavně udržují zařízení první pomoci pro případ nehody na pracovištích, a to v rozsahu odpovídajícím povaze a stupni ohrožení, a školí pracovníky k obsluze těchto zařízení.

§ 41

(1) Při projektování, výstavbě a přestavbě jednotlivých závodů, výrobních objektů a pracovišť a při typových projektech a projektových normách staveb závodů a jiných výrobních objektů a pracovišť je nutno si vyžádat závazný posudek orgánů hygienické služby podle § 23. Mimo to je nutno vyžádat si závazný posudek hlavního hygienika Československé socialistické republiky

- a) k návrhům typů ochranných pracovních prostředků, pokud neslouží výhradně úrazové zábraně,
- b) k návrhům státních a oborových technických norem, ve kterých jsou stanoveny požadavky na ochranu zdraví při práci, a těch dalších technických norem, které si hlavní hygienik Československé socialistické republiky vyhradí zejména podle plánů normalizačních prací,
- c) k návrhům typů strojů, přístrojů, nástrojů a jiných zařízení a k návrhům na zavedení nových technologických a pracovních postupů, které mají být závazně celostátně zavedeny, pokud si to hlavní hygienik Československé socialistické republiky vyhradí zejména podle plánu technického rozvoje,
- d) k dovozu strojů, přístrojů, nástrojů a jiných zařízení, pokud si to hlavní hygienik Československé socialistické republiky vyhradí zejména podle seznamů dováženého zboží.

(2) Opatřeními, která je nutno podle ustanovení § 4 odst. 4 zákona projednat s orgány hygienické služby, jsou zejména opatření při zavedení nebo změně výroby, technologie, pracovního postupu, materiálů nebo netykových ochranných prostředků, pokud nejde o opatření podle odstavce 1.

§ 42

(1) V určených závodech, pro které nejsou zřízeny závodní zdravotnické obvody, sledují hygienický stav jednotlivých pracovišť a hygienických zařízení územní obvodní lékaři s kolektivem zdravotnických pracovníků obvodu.

(2) V závodech, pro které jsou zřízeny závodní obvody, závodní obvodní lékaři s kolektivem zdravotnických pracovníků obvodu

- a) sledují soustavně hygienický stav jednotlivých pracovišť a hygienických zařízení, zejména kontrolují, jak jsou plněna opatření uložená k odstranění nedostatků v péči o hygienu práce orgány hygienické služby,
- b) spolupracují s vedením pracovišť a odborovou organizací na závodě při sestavování seznamu pracovišť uvedených v § 38 odst. 2 a pracovníků na nich pracujících,
- c) spolupracují s vedením závodu, odborovou organizací na závodě a odbornými pracovníky hygienické služby při zjišťování příčin nemocí z povolání a nemocí spoluzaviněných nepříznivými pracovními podmínkami,
- d) provádějí rozbory nemocnosti a sledují zdravotní stav pracujících z hlediska vlivu pracovních podmínek na jejich zdraví,
- e) sledují vhodnost pracovního zařazení a pracovních podmínek osob, jejichž zdravotní stav vyžaduje zvláštní péči,
- f) zúčastní se přípravy plánů na ozdravení pracovišť a jejich kontroly.

(3) Obvodní lékaři a další lékaři poskytující služby ve zdravotnickém obvodu upozorňují vedení závodů a podle okolností též orgány hygienické služby na zjištěné závady a nedostatky.

Hlava šestá

HYGIENICKÝ DOZOR A VYDÁVÁNÍ ZÁVAZNÝCH POKYNŮ

§ 43

(1) Orgány hygienické služby dozírají na plnění požadavků stanovených k vytváření a ochraně zdravých životních podmínek a dávají závazné pokyny podle § 71 a 75 zákona.

(2) Územní i závodní obvodní lékaři a další lékaři poskytující služby ve zdravotnickém obvodu mohou činit opatření podle § 16 odst. 2 zákona při výkonu své činnosti stanovené v § 23 odst. 4, § 28 odst. 3, § 34 odst. 3 a § 42 odst. 3.

Část třetí

Hlava první

ZABEZPEČENÍ HYGIENICKÝCH ŮKOLŮ ORGANIZACEMI

§ 44

(1) Za vytváření a ochranu zdravých životních podmínek v organizacích odpovídají jejich vedoucí, kteří také pro ně soustavně zajišťují technické a hospodářské podmínky, jakož i vedoucí jednotlivých závodů, provozoven a pracovišť.

(2) Péče o vytváření a ochranu zdravých životních podmínek je nedílnou součástí pracovního procesu a hospodářského plánování. Proto vedoucí organizací musí pečovat o sestavování ročních plánů ozdravných opatření, včetně zajištění prostředků na

zvyšování hygienické úrovně provozu, a nejméně dvakrát za rok kontrolovat jejich plnění, tak aby výsledků kontroly mohlo být využito při ročních komplexních rozbořech hospodaření.

§ 45

{1} V ústředních orgánech, v jejichž oboru působnosti jsou organizace, které mohou svojí činností podstatně ovlivnit vytváření a ochranu zdravých životních podmínek, jsou ustanovováni odborní pracovníci pro zabezpečování hygienických úkolů v těchto organizacích.

{2} Vedoucí pracovníci na všech stupních řízení jsou odpovědní za hygienický stav závodu (provozovny, pracoviště) a provozu v něm. Vedoucí organizací mohou v těch závodech, provozovnách a pracovištích, které svou činností podstatně ovlivňují vytváření a ochranu zdravých životních podmínek, zejména v závodech, provozovnách a pracovištích, kde se vyrábějí, zpracovávají, prodávají (podávají) poživatiny, popřípadě ve vedení organizace ustanovit odborné pracovníky, aby jim pomáhali při zabezpečení hygienických úkolů. Vedoucí organizací jsou povinni kontrolovat, jak podřízení vedoucí pracovníci, popřípadě ustanovení odborní pracovníci plní tyto své úkoly.

{3} Odborní pracovníci uvedení v předcházejících odstavcích, a pokud nejsou ustanoveni, vedoucí pracovníci sami jsou povinni podrobit se školení. Školení pořádá organizace v dohodě s orgány hygienické služby; tyto orgány odpovídají za odbornou náplň a úroveň školení.

§ 46

Jednotlivé ústřední orgány mohou podle potřeby vydat v dohodě s hlavním hygienikem Československé socialistické republiky podrobnější předpisy o organizaci a zabezpečení hygienických úkolů v organizacích.

Hlava druhá

ÚČAST PRACUJÍCÍCH PŘI USMĚRŇOVÁNÍ PÉČE O VYTVÁŘENÍ A OCHRANU ZDRAVÝCH ŽIVOTNÍCH PODMÍNEK

§ 47

Péče o vytváření a ochranu zdravých životních podmínek se opírá významnou měrou o dobrovolnou součinnost a pomoc všech občanů a dobrovolných společenských organizací, zejména Revolučního odborového hnutí, Československého červeného kříže a Československého svazu mládeže.

§ 48

{1} Aktivní účast občanů na plnění základních úkolů při vytváření a ochraně zdravých životních podmínek zajišťuje se prostřednictvím zdravotnických útvarů Československého červeného kříže, především zdravotnických hlídek jako dobrovolných pomocníků národních výborů, Revolučního odborového

hnutí, orgánů hygienické služby a obvodních lékařů.

{2} Zdravotnické hlídky Československého červeného kříže

- a) seznamují se s hygienickými poměry ve svém působišti,
- b) soustavně sledují, jak se v jejich působišti plní hygienické požadavky a úkoly vyplývající z předpisů nebo z opatření orgánů a pracovníků hygienické služby a ostatních zdravotnických pracovníků,
- c) působí příkladem, poučováním a přesvědčováním k dobrovolnému odstraňování hygienických závad,
- d) získávají obyvatelstvo k provádění hygienických opatření.

{3} Vedoucí zdravotnických útvarů Československého červeného kříže upozorňují místní (městský) národní výbor, orgány Revolučního odborového hnutí nebo obvodní lékaře na závady, které nebyly odstraněny, a přijímají od obvodních lékařů pokyny pro další postup, projednávají v širším kolektivu pracujících nebo na hovorech s občany požádaných národními výbory a Revolučním odborovým hnutím závady, jejichž odstranění závisí především na součinnosti Československého červeného kříže, a podávají pravidelně zprávy o činnosti svých útvarů obvodním lékařům.

{4} Dobrovolní zdravotníci Československého červeného kříže jsou oprávněni vykonávat hygienickou kontrolu v zařízeních služeb obyvatelstvu ve stanoveném rozsahu a stanoveným způsobem, vykáží-li se zvláštním průkazem potvrzeným místním (městským) národním výborem.

Část čtvrtá

Opatření národních výborů na ochranu zdravých životních podmínek

§ 49

{1} Za účelem ozdravení dosavadních sídlišť a závodů a odstranění jednotlivých zdrojů znečištění, u kterých tak nelze učinit jednorázově a v krátké době, dbají národní výbory o to, aby organizace vypracovaly plány ozdravných opatření, zajišťují podle potřeby jejich koordinaci a dozírají na jejich důsledné dodržování.

{2} Plány ozdravných opatření i jednotlivé případy odstraňování nedostatků v ochraně zdravých životních podmínek, pokud mají širší hospodářský význam, projedná národní výbor ve spolupráci se zúčastněnými organizacemi. Nedojde-li k dohodě o odstranění nedostatků, je národní výbor oprávněn ukládat organizacím i jednotlivcům opatření k nápravě.

§ 50

Nestačí-li ostatní opatření k odstranění závad při vytváření a ochraně zdravých životních podmí-

nek, jsou národní výbory oprávněny učinit opatření podle § 7 odst. 1 zákona, a to zpravidla na návrh orgánu hygienické služby, místní národní výbor na návrh obvodního lékaře. O příslušnosti orgánů hygienické služby k podání návrhů na tato opatření platí obdobně ustanovení o příslušnosti těchto orgánů k vydávání závazných posudků.

Část pátá

§ 51

Náklady, náhrada škody a příspěvky

(1) Náklady na vyšetřování a zkoumání v souvislosti s usměrňováním péče o vytváření a ochranu zdravých životních podmínek nese stát. Byly-li však tímto vyšetřováním nebo zkoumáním zjištěny hygienické závady, může orgán hygienické služby tomu, jehož osoby nebo věci se vyšetřování nebo zkoumání týká, uložit plnou nebo částečnou náhradu nákladů; náhrada nákladů se uloží zejména tehdy, byly-li závady zaviněny nebo bylo-li nutno opakovat vyšetřování nebo zkoumání proto, že závady nebyly ve stanovené lhůtě odstraněny. Za vzorky odebrané pro účely tohoto vyšetřování nebo zkoumání se náhrada neposkytuje.

(2) Náklady na opatření k vytváření a ochraně zdravých životních podmínek nese ten, jehož osoby nebo věci se opatření týká.

(3) Okresní národní výbor nebo jím pověřený městský národní výbor může rozhodnout, že

- a) stát ponese určité náklady na ozdravení vzduchu, vody nebo půdy, pokud závady, o jejichž odstranění jde, nejsou přímo zaviněny určitými organizacemi nebo osobami,
- b) ze státních prostředků se poskytne příspěvek na úhradu nákladů k vytváření a ochraně zdravých životních podmínek, které má nést jednotlivec, nebo příspěvek, došlo-li provedením opatření k vytváření a ochraně zdravých životních podmínek nařízených podle zákona nebo předpisů vydaných podle něho k poškození věci. Příspěvek se neposkytne, neznamena-li úhrada nákladů pro toho, kdo má náklady nést, vzhledem k jeho osobním a majetkovým poměrům zvláště citelnou újmu.

Část šestá

Společná a závěrečná ustanovení*)

§ 52

(1) Ustanovení této vyhlášky vztahující se na předměty běžného užívání se vztahují obdobně na tabák a tabákové výrobky.

(2) Léčiva se nepovažují za poživatiny, zdravotnické potřeby se nepovažují za předměty běžného užívání (§ 20 a 61 zákona).

§ 53

Orgány hygienické služby postupují při provádění této vyhlášky podle ustanovení § 79 odst. 3 zákona; to se týká zejména jejich spolupráce s orgány dozoru Revolučního odborového hnutí nad bezpečností a ochranou zdraví při práci, s orgány vodohospodářskými, s odborně způsobilými pracovníky veterinární služby, se zemědělskými a lesnickými orgány, s orgány státní báňské správy, s orgány územního plánování a se stavebními úřady, s orgány státní zemědělské, potravinářské a obchodní inspekce, s orgány ochrany přírody.

§ 54

Zrušují se

1. vyhláška č. 586/1950 Ú. l. (578/1950 Ú. v.), o zdravotních opatřeních při oběhu jedlých hub a výrobků z hub,
2. vyhláška č. 146/1953 Ú. l. (182/1953 Ú. v.), o nákladech, náhradě škody a podporách v oboru hygienické a protiepidemické péče,
3. vyhláška č. 175/1954 Ú. l. (200/1954 Ú. v.), o udržování čistoty výčepního zařízení v závodech společného stravování,
4. vyhláška č. 23/1958 Ú. l. (23/1958 Ú. v.), o účasti pracujících na úkolech hygienické a protiepidemické péče,
5. směrnice ministerstva zdravotnictví o sanitační službě v potravinářských závodech, poř. č. 27/1962 sb. Hygienické předpisy.

§ 55

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. července 1966.

Ministr:

Plojhar v. r.

*) Působnost orgánů Slovenské národní rady při plnění úkolů vyplývajících z této vyhlášky určí zákon Slovenské národní rady vydaný podle § 73 zákona č. 20/1966 Sb.

46

VYHLÁŠKA

ministerstev zdravotnictví a spravedlnosti

ze dne 14. června 1966

o opatřeních proti přenosným nemocem

Ministerstva zdravotnictví a spravedlnosti stanoví v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány k provedení § 5, 9, § 70 odst. 1, § 71 odst. 2 a § 78 odst. 1 a 3 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, a § 195 trestního zákona č. 140/1961 Sb.:

Hlava první
OBEČNÁ USTANOVENÍ

§ 1

Zvláštní nebezpečí pro zdraví lidu i pro rozvoj produktivních sil společnosti představují přenosné nemoci. Proto musí být veden soustavný a plánovitý boj proti těmto nemocem a v souvislosti s nebezpečím jejich šíření i proti hromadným onemocněním.

§ 2

Základní opatření proti vzniku a šíření přenosných nemocí jsou zabezpečována vytvářením a ochranou zdravých podmínek a zdravého způsobu života a práce. Opatření k zajištění těchto podmínek jsou upravena zvláštním předpisem.*) Úspěšný boj proti přenosným nemocem však vyžaduje ještě dalších zvláštních opatření zaměřených proti jejich vzniku i proti jejich šíření, včetně mimořádných opatření při epidemii a při nebezpečí jejího vzniku podle § 5 odst. 2 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu (dále jen zákon).

§ 3

V zájmu účinného boje proti přenosným nemocem je nutno, aby organizace i občané prováděli všechna opatření proti jejich vzniku a šíření nebo se podrobili těmto opatřením a podle potřeby se účastnili jejich provádění.

§ 4

(1) Každý je povinen sdělit ošetřujícímu lékaři, popřípadě orgánům hygienické služby všechny okolnosti důležité v zájmu epidemiologického vyšetřování; osoba nemocná přenosnou nemocí, zejména nemocí pohlavní, je povinna označit lékaři na jeho vyzvání zdroj nemoci a osoby, které mohla sama nakazit.

(2) Při přijetí do pionýrského tábora, do zařízení pro děti předškolního věku, do školy v přírodě, do dětské ozdravovny nebo dětské léčebny a v jiných případech stanovených podle epidemiologické situace orgány hygienické služby je každý povinen předložit potvrzení o bezinfekčnosti vydané obvodním lékařem, popřípadě okresním hygienikem.

§ 5

(1) Opatření proti přenosným nemocem plánují, organizují, řídí, kontrolují a ukládají orgány hygienické služby; pokud taková opatření tyto orgány samy neprovádějí, provádějí je zdravotnická zařízení, která mohou v případech stanovených touto vyhláškou potřebná opatření též sama uložit.

(2) V boji proti nemocem přenosným ze zvířat na lidi spolupracují se zdravotnickými pracovníky odborně způsobilí pracovníci veterinárních zařízení.

Hlava druhá

ZVLÁŠTNÍ OCHRANNÁ OPATŘENÍ PROTI VZNIKU A ŠÍŘENÍ PŘENOSNÝCH NEMOCÍ

Oddíl 1

Očkování proti přenosným nemocem

§ 6

Druhy očkování a očkovací povinnost

(1) V zájmu účinného boje proti přenosným nemocem se provádí

- a) pravidelné očkování proti tuberkulóze, záškrtu, tetanu, dávivému kašli, neštovicím, přenosné dětské obrně a popřípadě proti dalším přenosným nemocem, které podle současných poznatků vědy stanoví hlavní hygienik Československé socialistické republiky (§ 8 až 11),
- b) zvláštní očkování proti tuberkulóze, neštovicím, tetanu, břišnímu tyfu, paratyfům a tularémii (§ 12 a 13),
- c) mimořádné očkování (§ 14),
- d) očkování osob odjíždějících do ciziny a osob přijíždějících z ciziny, pokud nemají potvrzení o předepsaném očkování (§ 15),
- e) očkování při úrazech a poraněních (§ 16),
- f) ochranné očkování osob v okolí zdroje nákazy (§ 48).

*] Vyhláška č. 45/1966 Sb., o vytváření a ochraně zdravých životních podmínek.

(2) Očkování uvedená v odstavci 1 jsou povinná; povinnost podrobit se očkování zahrnuje také povinnost podrobit se ve stanovené lhůtě po očkování kontrolnímu vyšetření a mimoto před očkováním proti tuberkulóze, a vyžaduje-li toho potřeba, před očkováním proti jiným přenosným nemocem ještě potřebným zkouškám. Zdravotní výchovou zajišťovanou za účinné pomoci Československého červeného kříže se občané vedou k tomu, aby se podrobili očkování uvědoměle a s dobrovolnou kázní.

§ 7

Rízení a provádění očkování

(1) Očkování plánuje, organizuje, řídí a kontroluje hlavní hygienik Československé socialistické republiky a podle jeho směrnic a pokynů krajští a okresní hygienici.

(2) Očkování, kontrolní vyšetření a potřebné zkoušky provádějí zpravidla lékaři zařízení léčebně preventivní péče.

(3) Hlavní hygienik Československé socialistické republiky stanoví způsob očkování a může též upravit podle výsledků vědeckého výzkumu rozsah a lhůty očkování stanovené touto vyhláškou.

Pravidelné očkování

§ 8

(1) Základní očkování proti tuberkulóze se provede nejdříve čtvrtého dne a nejpozději v šestém týdnu po narození dítěte.

(2) Přeočkování proti tuberkulóze se provede, ukáže-li se toho potřeba podle výsledku provedených zkoušek, vždy v prvním a pátém, pak v osmém, popřípadě v devátém roce povinné školní docházky, v kalendářním roce, v němž občan dosáhne osmnáctého roku života, a podle epidemiologické situace také v kalendářním roce, v němž dosáhne dvacátého pátého a třicátého roku života.

(3) U osob mladších 30 let, které jsou vydány zvýšenému nebezpečí nákazy tuberkulózou v ročním prostředí, provádějí se zkoušky v ročních lhůtách a negativně reagující se přeočkuji.

§ 9

(1) Základní očkování proti záškrtu, tetanu a dávivému kašli se provádí u dítěte v době od započatého devátého týdne života tak, aby poslední dávka mu byla dána dříve, než dosáhne prvního roku života; očkuje se zpravidla smíšenou očkovací látkou.

(2) Přeočkování proti záškrtu, tetanu a dávivému kašli se provede v kalendářním roce, v němž dítě dosáhne třetího roku života, a pak v prvním roce povinné školní docházky.

(3) Další přeočkování proti záškrtu a tetanu se provede ve třetím roce povinné školní docházky a proti tetanu pak ještě v posledním roce povinné školní docházky.

§ 10

(1) Základní očkování proti neštovicím se provede v době od dokončeného šestého do dokončeného jedenáctého měsíce života.

(2) Přeočkování se provede v druhém a sedmém roce povinné školní docházky.

§ 11

(1) Základní očkování proti přenosné dětské obrně se provede živou očkovací látkou, a to nejdříve prvního dne devátého týdne, nejpozději před uplynutím osmnáctého měsíce života.

(2) Přeočkování se provede v kalendářním roce následujícím po roce, v němž bylo provedeno základní očkování.

Zvláštní očkování

§ 12

U osob, které jsou při své povinné činnosti vydány zvýšenému nebezpečí nákazy tuberkulózou, neštovicemi, tetanem, břišním tyfem, paratyfy nebo tularémií, se provede přeočkování, popřípadě zahájí nebo provede základní očkování proti těmto nemocem před započatím takové činnosti. Přeočkování těchto osob se provede proti tetanu v pěti-letých lhůtách, proti neštovicím a tularémií ve tří-letých lhůtách, proti břišnímu tyfu a paratyfům zpravidla ve dvouletých lhůtách; přeočkování proti tuberkulóze se provede, ukáže-li se toho potřeba.

§ 13

(1) Podle § 12 jsou povinni podrobit se očkování proti

tuberkulóze zejména pracovníci protituberkulózních zařízení, pracovníci patologicko-anatomických a soudně lékařských oddělení (prosektur) zdravotnických zařízení (patologicko-anatomických ústavů, ústavů soudního lékařství) a pracovníci mikrobiologických laboratoří; dále pracovníci veterinárních zařízení a pracovníci činní při ošetřování, popřípadě porážení zvířat stížených tuberkulózou, jakož i jiné osoby, které v důsledku svého zaměstnání přicházejí do přímého styku s tuberkulózou lidí nebo zvířat,

neštovicím zejména pracovníci zdravotnických zařízení, studenti lékařských, farmaceutických a veterinárních fakult, žáci zdravotnických a veterinárních škol, pracovníci provozní služby v dopravě a ve spojích, pracovníci závodů, v nichž se zpracovávají kůže, juta, hadry, vlasy, zvířecí chlupy, žíně, bavlna nebo vlna dovezené ze zamořených oblastí, pracovníci celní a pasové kontroly a pracovníci mezinárodních hotelů, cestovních kanceláří a jiných zařízení, kteří mohou přijít do styku s osobami přicházejícími ze zahraničí,

tetanu zejména pracovníci v zemědělství a lesnictví, v zahradnictví, pracovníci strojních a traktorových stanic a údržbářů zemědělských stro-

jů, ošetřovatelé a kováři koní a skotu, pracovníci v hornictví a hutnictví, pracovníci veterinárních zařízení, pracovníci ve stavebnictví, pracovníci činní při sběru, zpracování a zneškodňování odpadků, řidiči motorových vozidel z povolání a výkonní sportovci, studenti vysokých škol a žáci odborných a středních odborných škol vychovávajících pracovníky pro uvedená odvětví národního hospodářství a pro uvedené služby a učni v uvedených oborech,

bříšnému tyfu a paratyfům zejména pracovníci dezinfekčních, dezinfekčních a deratizačních zařízení, kafilerii a čistících stanic, pracovníci činní při sběru, zpracování a zneškodňování odpadků, studenti lékařských, farmaceutických a veterinárních fakult, žáci zdravotnických a veterinárních škol a pracovníci zdravotnických a veterinárních zařízení,

tularémii zejména pracovníci veterinárních zařízení, osoby, které jsou nebo mají být zaměstnány při odchytu divoce žijících zvířat nebo při manipulaci s nimi, pracovníci konzerváren, kde se zpracovávají zajáci, a pracovníci sběrných surovin; v oblastech s prokázanou tularémií a v ochranných pásmech členové a funkcionáři mysliveckých společností, kteří mají na starosti péči o lovnou zvěř, pracovníci v zemědělství a lesnictví, honci a sběrači odstřelené lovné zvěře a osoby zabývající se ničením hlodavců.

[2] V pochybnostech, zda jde o osoby povinné podrobit se zvláštnímu očkování, rozhodne okresní hygienik; to se vztahuje i na případy, kdy pracovník by jinak byl povinen podrobit se očkování podle ustanovení odstavce 1.

§ 14

Mimořádné očkování

Vznikne-li nebezpečí epidemie nebo vyžadují-li to jiné důležité zdravotní zájmy, může hlavní hygienik Československé socialistické republiky nebo s jeho souhlasem krajský hygienik nařídit mimořádné očkování proti přenosným nemocem všeho obyvatelstva nebo určité skupiny. Mimořádné očkování určitých skupin obyvatelstva proti některým přenosným nemocem může hlavní hygienik Československé socialistické republiky nařídit také v případech, kdy současný stav vědy nedává předpoklady k zavedení pravidelného očkování.

§ 15

Očkování osob odjíždějících do ciziny a osob přijíždějících z ciziny

[1] Podle mezinárodních zdravotnických předpisů*) musí být českoslovenští státní příslušníci

cestující do některých států a osoby přicházející z některých států do Československé socialistické republiky očkováni proti určitým karanténním nemocem.**)

[2] Českoslovenští státní příslušníci jsou povinni dát se před cestou, před níž musí být očkováni podle odstavce 1, včas klinicky vyšetřit a očkovat nejen proti karanténním nemocem, ale podle potřeby i proti jiným přenosným nemocem, které určí hlavní hygienik Československé socialistické republiky.

[3] Cestující ze států, které určí hlavní hygienik Československé socialistické republiky, jsou povinni předložit zdravotnické službě v pohraničních přechodech, popřípadě jiným pohraničním orgánům k tomu pověřeným mezinárodní osvědčení o očkování proti neštovicím, popřípadě proti choleře. Nemohou-li cestující předložit osvědčení o očkování, musí být vyzváni, aby se dali očkovat. Po očkování jsou po inkubační dobu pod zvýšeným zdravotnickým dozorem (§ 48). Odmítnou-li očkování, může být podle epidemiologické situace buď vysloven zákaz vjezdu nebo průjezdu, nebo může být nařízena na dobu inkubace karanténa, popřípadě ve výjimečných případech zvýšený zdravotnický dozor.

§ 16

Očkování při úrazech a poraněních

Při úrazech a poraněních, u nichž je nebezpečí onemocnění tetanem, se očkuje proti tomuto onemocnění; při pokousání podezřelým zvířetem se očkuje proti vzteklině. Tato očkování se provádějí jako součást léčebně preventivní péče podle zvláštních pokynů ministerstva zdravotnictví.

§ 17

Odklad očkování

U osob, jejichž zdraví by se očkováním ohrozilo, odloží se očkování na dobu, kdy je bude lze provést bez újmy na jejich zdraví.

§ 18

Dodatečné očkování

Osoby, které již vykonávají činnost uvedenou v § 12 a 13 a nebyly očkovány podle dosavadních předpisů, podrobí se očkování podle časového rozvrhu, který stanoví okresní hygienik.

§ 19

Očkovací průkaz

[1] Účast na očkování a výsledek očkování zápisuje očkující lékař do očkovacího průkazu, který

*) Mezinárodní hygienické a protiepidemické předpisy schválené Světovým zdravotnickým shromážděním v Ženevě dne 25. května 1951 a doplněné na Světovém zdravotnickém shromáždění v Mexico-City dne 26. května 1955 a v Ženevě dne 23. května 1956.

***) Karanténními nemocemi jsou: mor (Pestis), asijská cholera (Cholera asiatica), žlutá zimnice (Febris flava), neštovice (Variola vera), epidemická skvrnivka (Typhus exanthematicus) a návratná horečka (Febris recurrens).

je povinen očkováný (jeho zákonný zástupce) uschovávat a vykázat se jím při lékařské prohlídce, při zápisu dítěte do jeslí, do mateřské školy nebo do prvního ročníku školy poskytující základní vzdělání, při nástupu do vojenské základní služby a popřípadě i při jiných příležitostech, kdy to stanoví ministerstvo zdravotnictví.

⁽²⁾ Ředitelé mateřských škol a škol poskytujících základní vzdělání jsou povinni při zápisu dítěte do školy vyžádat si očkovací průkaz a dát jej lékaři školní zdravotní služby k provedení záznamu.

§ 20

Evidenční podklady pro očkování

⁽¹⁾ Evidenční podklady pro provádění očkování proti přenosným nemocem zajišťují příslušná zdravotnická zařízení především z vlastních materiálů, z materiálů jiných zdravotnických zařízení a popřípadě z materiálů škol a závodů. K řádnému doplňování evidence mohou si zdravotnická zařízení pořizovat výpisy potřebných údajů ze statistických údajů o stěhování u okresních komisí lidové kontroly a statistiky, jakož i nahlížet do abecedních lístkových evidencí pobytu obyvatelstva vedených u místních (městských) národních výborů a opatřovat si z nich potřebné výpisy, popřípadě požádat o poskytnutí potřebných údajů orgány veřejné bezpečnosti.

⁽²⁾ Ve výjimečných, zvláštními okolnostmi odůvodněných případech dodají na požádání místní (městské) národní výbory, které vedou lístkové evidence pobytu obyvatelstva, okresnímu hygienikovi úplné seznamy očkovaných podle věkových skupin.

§ 21

Spolupráce organizací

⁽¹⁾ Vedoucí organizací, ředitelé škol, jiných ústavů a zařízení jsou povinni včas hlásit obvodním lékařům každou osobu, která má být očkována před zahájením činnosti uvedené v § 12 a 13, a na požádání jim dodat seznamy svých pracovníků (žáků, posluchačů), kteří mají být očkováni v rámci zvláštního nebo mimořádného očkování. Stejnou povinnost mají výbory společenských organizací podílejících se na provádění tělesné výchovy. Vedoucí organizací, ředitelé škol, jiných ústavů a zařízení jsou povinni na požádání vedoucího lékaře oddělení tuberkulózy a respiračních nemocí nemocnice s poliklinikou (polikliniky) dodat mu seznamy svých pracovníků (žáků, posluchačů, chovanců apod.), u kterých má být provedeno očkování proti tuberkulóze.

⁽²⁾ Vedoucí organizací, ředitelé škol, jiných ústavů a zařízení jsou povinni umožnit pracovníkům (žákům, posluchačům, chovancům apod.) účast na očkování ve stanovených lhůtách a popřípadě je o očkování včas uvědomit; jsou též povinni, je-li toho třeba, poskytnout k provádění očkování vhodné místnosti.

§ 22

Očkování v oboru jiných ministerstev

Očkování vojáků v činné službě, občanských pracovníků vojenské správy a příslušníků bezpečnostních sborů ministerstva vnitra je upraveno zvláštními předpisy.

Oddíl 2

Lékařské prohlídky pracovníků vykonávajících činnosti epidemiologicky závažné

§ 23

⁽¹⁾ Pracovníci, kteří mají být činní v potravinářství, v úpravách vod a při obsluze vodovodních zařízení, při výrobě léčiv, kosmetických a toaletních výrobků, v zařízeních pro děti předškolního věku, v mimoškolních výchovných zařízeních, včetně pionýrských táborů, a jako zdravotničtí pracovníci, jakož i pracovníci, kteří mají být činní v zařízeních hromadného ubytování, v holičství a kadeřnictví, v provozovnách péče o pleť, v manikúře, pedikúře a očištných lázních, jsou povinni podrobit se preventivní lékařské prohlídce, dříve než nastoupí práci (vstupní lékařská prohlídka).

⁽²⁾ Vstupní lékařské prohlídky jsou povinny podrobit se také osoby, které mají být činné ve vyjmenovaných oborech i jen přechodně, a osoby, které se připravují na povolání v těchto oborech (učni, žáci, studenti).

⁽³⁾ Pracovníky činnými v potravinářství jsou osoby činné ve všech odvětvích výroby poživatin, ve zřidelní výrobě, osoby činné při prodeji poživatin a při společném stravování, dále osoby činné při roznášení svačín a občerstvení, osoby činné při dojení, sběru a svozu mléka a osoby vypomáhající při hromadných akcích, při nichž se vyrábějí, prodávají nebo podávají poživatiny, jakož i jiné osoby, které přicházejí při své práci do přímého styku s poživatinami (i když nepravidelně), zejména při jejich přepravě.

⁽⁴⁾ V pochybnostech, zda jde o činnost v oborech uvedených v odstavci 1, rozhodne okresní hygienik.

§ 24

⁽¹⁾ Pracovníci činní v oborech uvedených v § 23 musí se podrobovat dalším preventivním lékařským prohlídkám ve lhůtách stanovených orgány hygienické služby.

⁽²⁾ Mimo preventivní lékařské prohlídky jsou pracovníci činní v oborech uvedených v § 23 povinni podrobit se neprodleně mimořádným lékařským prohlídkám,

- a) jsou-li postiženi průjmovým, hnisavým nebo horečnatým onemocněním nebo přenosnou nemocí, anebo jsou-li podezřelí z onemocnění přenosnou nemocí (§ 43),
- b) vyskytuje-li se na pracovišti nebo v domácnosti přenosná nemoc nebo podezření z onemocnění takovou nemocí.

[³] Pracovníci činní v oborech uvedených v § 23 jsou povinni podrobit se lékařským prohlídkám i v jiných případech, než které jsou uvedeny v předcházejících odstavcích, vyžaduje-li to epidemiologická situace a nařídí-li to orgány hygienické služby.

§ 25

Orgány hygienické služby mohou nařídít také preventivní lékařské prohlídky jiných osob, než které vykonávají činnost v oborech uvedených v § 23, zejména osob hromadně ubytovaných a osob, které se mají hromadně přepravovat.

§ 26

[¹] Lékařské prohlídky plánují, organizují a provádějí ve spolupráci s hygienickými stanicemi zařízení léčebně preventivní péče. Provádění těchto prohlídek řídí a kontrolují okresní hygienici.

[²] Při lékařských prohlídkách se provede podrobné klinické, anamnestické a mikrobiologické vyšetření, zejména též s ohledem na tuberkulózu a na možné nosičství zárodků břišního tyfu a paratyfů, popřípadě jiných salmonel nebo shigel.

§ 27

[¹] Pracovníci činní v oborech uvedených v § 23 jsou povinni mít zdravotní průkaz (dále jen „průkaz“). Pracovníkům, kteří dosud v oborech uvedených v § 23 nepracovali, vydá průkaz obvodní lékař příslušný podle místa trvalého pobytu; je-li v závodě závodní obvodní lékař, vydá průkaz tento lékař.

[²] Jde-li jen o krátkodobou činnost v oborech uvedených v § 23, může být místo průkazu vydáno osvědčení o zdravotní způsobilosti pracovníka (dále jen „osvědčení“).

§ 28

[¹] Průkazy (osvědčení) musí být zpravidla uloženy u vedoucího provozovny (zařízení); při výkonu práce mimo provozovnu (zařízení) je pracovník činný v oboru uvedeném v § 23 povinen mít průkaz (osvědčení) při sobě. Vedoucí provozovny (zařízení) je povinen vést soupis těchto pracovníků, z něhož musí být patrné, kdy byli u lékařské prohlídky, jaký byl její výsledek a kdy má být vykonána příští lékařská prohlídka.

[²] Při každé lékařské prohlídce je pracovník činný v oboru uvedeném v § 23 povinen upozornit ošetřujícího lékaře na druh, povahu, popřípadě způsob své práce a vykázat se průkazem (osvědčením).

[³] Zjistí-li lékař, že jde o onemocnění nebo o podezření z onemocnění nebo o podezření z nákazy, pro které by mělo být učiněno opatření podle § 51, odebere průkaz (osvědčení) a vydá o tom pracovníkovi písemné potvrzení; zároveň nařídí a

provede potřebná opatření podle této vyhlásky.*) Pracovník je povinen odevzdat potvrzení neprodleně vedoucímu provozovny (zařízení).

§ 29

Organizace je povinna

- a) zabezpečit, aby práce v oborech uvedených v § 23 vykonávali pouze pracovníci, kteří mají průkaz nebo osvědčení; před vydáním průkazu (osvědčení) nesmí být práce zahájena,
- b) hlásit včas obvodnímu lékaři pracovníky, kteří jsou povinni podrobit se preventivním lékařským prohlídkám, aby mohlo být zajištěno provádění těchto prohlídek,
- c) zajistit vedení soupisu pracovníků, kteří jsou činní v oborech uvedených v § 23, s daty lékařských prohlídek a s vyznačením, zda šlo o prohlídky vstupní nebo mimořádné

§ 30

Pracovníkům, kteří podle dřívějších předpisů nebyli povinni mít průkaz, vydají průkaz (osvědčení) obvodní lékař postupně po skončení lékařských prohlídek prováděných podle jimi stanovených časových rozvrhů. Až do té doby smějí tyto pracovníci vykonávat činnost na svém dosavadním pracovišti bez průkazu (osvědčení).

Oddíl 3

Opatření proti šíření přenosných nemocí osobami, které vylučují choroboplodné zárodky

§ 31

Osoby vylučující zárodky břišního tyfu, paratyfů nebo ostatních salmonelóz, úplavice, záskrtu, popřípadě i osoby vylučující jiné choroboplodné zárodky nebo cizopasníky, které musí být hlášeny a vedeny v evidenci podle § 52 odst. 3, musí se podrobit zvláštním opatřením nařízeným okresním hygienikem; tyto osoby jsou povinny

- a) podrobit se stálému lékařskému dohledu a pravidelnému mikrobiologickému vyšetřování, jakož i léčení, a dostavit se za tím účelem do příslušného zdravotnického zařízení,
- b) zachovávat hygienické zásady podle pokynů okresního hygienika nebo obvodních lékařů,
- c) podrobit se karanténním opatřením v případech, kdy jim to je nařízeno, protože by jinak ohrožovaly zdraví jiných osob (§ 69 odst. 2),
- d) provádět podle pokynů okresního hygienika dezinfekci výmětů a prádla,
- e) hlásit předem každou změnu pracoviště a pobytu okresnímu hygienikovi příslušnému podle dosavadního bydliště; jde-li o změnu trvalého rázu, musí ji hlásit nejméně 14 dní předem,
- f) hlásit při přijetí do ústavní péče, že vylučují zárodky přenosné nemoci.

*) Pracovní důsledky vyplývající z takového opatření se posuzují podle obecných pracovních předpisů.

g) nevykonávat, je-li to nařízeno okresním hygienikem, činnost, při níž by ohrožovaly zdraví ostatních spolupracovníků nebo osob svěřených jejich péči nebo při níž přicházejí do styku s poživatinami nebo s léčivými, anebo by jinak ohrožovaly zdraví občanů*)

§ 32

Rekonvalescenti po přenosných nemocech uvedených v části I písm. A přílohy k této vyhlášce, jsou-li podezřelí, že by mohli vylučovat choroboplodné zárodky, jsou na příkaz okresního hygienika povinni podrobit se podle povahy své nemoci opatřením uvedeným v § 31.

§ 33

Okresní hygienické stanice a obvodní lékaři vedou v evidenci rekonvalescenty po břišním tyfu a po paratyfech (dále jen „evidovaní rekonvalescenti“) a osoby vylučující zárodky těchto nemocí (dále jen „evidovaní bacilonosiči“) a provádějí nad nimi lékařský dohled.

§ 34

Evidovaní rekonvalescenti jsou povinni podrobit se před propuštěním z ústavního léčení předepsaným závěrečným bakteriologickým vyšetřením. Evidovaný rekonvalescent, u něhož byla všechna tato vyšetření negativní (dále jen „evidovaný rekonvalescent s negativním nálezem“), smí být propuštěn z ústavního léčení. Evidovaný rekonvalescent, u něhož bylo některé ze závěrečných vyšetření pozitivní (dále jen „evidovaný rekonvalescent s pozitivním nálezem“), smí být propuštěn z ústavního léčení teprve se souhlasem okresního hygienika.

§ 35

[1] Evidovaní rekonvalescenti s negativním nálezem smějí nastoupit do práce po propuštění z ústavního léčení, jakmile to dovolí jejich celkový zdravotní stav; v oborech uvedených v § 23 smějí však vykonávat tuto činnost teprve za dva měsíce po propuštění z ústavního léčení, byla-li předepsaná vyšetření v této době negativní.

[2] O nástupu do práce evidovaných rekonvalescentů s pozitivním nálezem rozhodne okresní hygienik. Tito rekonvalescenti, jakož i evidovaní bacilonosiči nesmějí být ani v případě, že pozdější vyšetření jsou u nich negativní, činní v oborech uvedených v § 23 — pokud okresní hygienik neučíní podle povahy určitého pracoviště výjimku —, ani nesmějí být začleňováni do hromadných akcí, při nichž je zvýšené riziko nákazy. Je-li zvýšené riziko nákazy, může okresní hygienik zakázat těmto osobám i výkon jiného povolání (§ 69 odst. 2).

§ 36

Osoby pracující na společném pracovišti nebo žijící ve společné domácnosti s evidovaným rekonvalescentem s pozitivním nálezem nebo s evidovaným bacilonosičem jsou povinny podrobit se dohledu okresního hygienika a obvodních lékařů; obvodní lékaři provedou jejich ochranné očkování (§ 48) ještě před návratem evidovaného rekonvalescenta (bacilonosiče) z ústavního léčení, a pak ve stanovených lhůtách. Okresní hygienik rozhodne o tom, zda tyto osoby smějí vykonávat činnost v oborech uvedených v § 23.

Oddíl 4

Ochranná dezinfekce, dezinfekce a deratizace

§ 37

[1] K zamezení vzniku přenosných nemocí a hromadných onemocnění je každý povinen provádět preventivní opatření k ničení choroboplodných zárodků (ochrannou dezinfekcí), opatření k hubení obtížného nebo epidemiologicky závažného hmyzu a roztočů, zejména vší, muněk, blech, štěnic, švábů, much, komárů a klíšťat (ochrannou dezinfekcí) a opatření k hubení potkanů, krys a myší (ochrannou deratizací).**) Kde je to zapotřebí, je nutno tuto činnost provádět soustavně.

[2] Národní výbory mohou na návrh orgánů hygienické služby, popřípadě obvodního lékaře, povinné hubení některých dalších druhů škodlivých živočichů, jestliže nepříznivě ovlivňují epidemiologickou situaci nebo způsobují hrubé hygienické závady.

§ 38

[1] Ochrannou dezinfekcí, dezinfekcí a deratizací, která je součástí pravidelných pracovních (technologických) postupů nebo která má povahu čištění s použitím dezinfekčních, dezinfekčních nebo deratizačních prostředků, provádějí jednotlivé osoby a organizace vlastními silami. Ostatní ochrannou dezinfekcí, dezinfekcí a deratizací provádějí za úplatu organizace místního hospodářství, popřípadě jiné socialistické organizace zvláště k tomu určené příslušným ústředním orgánem v dohodě s hlavním hygienikem Československé socialistické republiky.

[2] Odchylně od zásady stanovené v odstavci 1 jsou zajišťovány v rámci jednotlivých resortů tyto služby:

- ochranná dezinfekce, dezinfekce a deratizace v hlubinných a povrchových dolech, popřípadě v těch speciálních závodech, kde k tomu dá souhlas hlavní hygienik Československé socialistické republiky,
- ochranná deratizace v průchodní kanalizační síti,

*) Pracovní důsledky se posuzují podle obecných pracovněprávních předpisů.

***) O ohniskové dezinfekci viz § 46.

c) ochranná dezinfekce a dezinfekce v prostorách železniční dopravy.

§ 39

[1] Ochrannou dezinfekci je nutno provádět podle potřeby ve všech hotelích, rekreačních střediscích a v jiných zařízeních pro hromadné ubytování a společné stravování, v zařízeních léčebně preventivní péče, v závodech zdravotnické výroby, v čekárnách, v divadlech, v kinech a v jiných zábavních podnicích, ve veřejných prostředcích pro přepravu lidí, ve skladištích bazarů, v půjčovnách oděvů a sportovních potřeb a ve všech zařízeních, kde se vyrábějí, zpracovávají, upravují, uskladňují, přepravují nebo vydávají požitaviny, zejména na jatkách, jakož i ve sběrnách odpadků a v závodech na jejich zpracování a v zemědělských závodech.

[2] Ve stěhovacích vozzech se provádí ochranná dezinfekce ihned při zjištění hmyzu nebo při podezření ze zahmyzení, jinak pravidelně, nejméně jednou za měsíc.

[3] V závodech, zařízeních a objektech, v nichž jsou vhodné podmínky pro uhnízdění nebo obživu škodlivých hlodavců, provádí se ochranná deratizace, a to vždy opakovaně v krátkých lhůtách.

[4] Okresní hygienik může v rámci běžného hygienického dozoru nařídít ochrannou dezinfekci nebo ochrannou deratizaci v závodech a zařízeních nebo u jednotlivých osob, jestliže zjistí, že hrozí rozšíření obtíženého hmyzu nebo hlodavců i na okolní objekty.

§ 40

[1] Národní výbor může při hromadném výskytu epidemiologicky závažného nebo obtížného hmyzu na návrh okresního hygienika nařídít provedení hromadné ochranné dezinfekce, zejména může nařídít ničení komárů v obvodu obce, v okolí rekreačních středisek nebo závodů, popřípadě na území celého okresu.

[2] Je-li to odůvodněno výskytem hlodavců, provádí se z příkazu národního výboru — zpravidla na návrh okresního hygienika — hromadná ochranná deratizace na území celé obce.

§ 41

[1] Orgány hygienické služby metodicky vedou v součinnosti se zúčastněnými resorty organizace místního hospodářství určené k výkonu ochranné dezinfekce, dezinfekce a deratizace a kontrolují účinnost prováděných prací.

[2] Resortní složky určené k výkonu ochranné dezinfekce, dezinfekce a deratizace jsou metodicky vedeny a kontrolovány odbornými orgány příslušných resortů podle zásad schválených hlavním hygienikem Československé socialistické republiky.

[3] Ochrannou dezinfekci, dezinfekci a deratizaci v organizacích místního hospodářství i v re-

sortních složkách smějí provádět jen pracovníci, kteří splňují podmínky stanovené příslušnými předpisy.*)

Oddíl 5

Lékařské vyšetření, léčení nemocných a protiepidemická opatření v ohnisku nákazy

§ 42

[1] Osoby, které onemocněly přenosnou nemocí, osoby podezřelé z onemocnění takovou nemocí [§ 43] i osoby podezřelé z nákazy [§ 48 odst. 1 písm. c)] jsou povinny podrobit se včas lékařskému vyšetřování, potřebným zkouškám a léčení, jakož i izolaci nebo karanténním opatřením, je-li jim to nařízeno ošetřujícím lékařem, popřípadě okresním hygienikem.

[2] K osobě, která onemocněla přenosnou nemocí nebo která je podezřelá z onemocnění takovou nemocí, musí být podle jejího zdravotního stavu neprodleně přivolán lékař, anebo jí musí být jinak opatřena lékařská pomoc. Tím jsou povinni

- a) člen domácnosti nebo spolubydlící nemocného,
- b) osoba, která ošetřuje nemocného,
- c) vedoucí školy, jiného vzdělávacího nebo výchovného zařízení nebo skupiny osob společně ubytovaných při onemocnění osoby svěřené jeho péči nebo zdržující se v kolektivu; stejnou povinnost má osoba odpovědná za vedení závodu nebo zařízení pro hromadné ubytování při onemocnění osoby tam pracující nebo tam ubytované,
- d) správce domu, popřípadě domovní důvěrník.

[3] Povinnost opatřit lékařskou pomoc nastává u osob uvedených v odstavci 2 písm. b) až d) jen tehdy, není-li osoba uvedená na přednějším místě nebo nesplnila-li tato osoba neprodleně tuto povinnost.

§ 43

[1] S výjimkou případů uvedených v § 44 odst. 2 nařídí ošetřující lékař vždy izolaci osob nemocných přenosnou nemocí uvedenou v části I písm. A přílohy k této vyhlášce a izolaci osob, u nichž se sice projevují některé příznaky takové přenosné nemoci, ale není možno bezpečně soudit na onemocnění touto nemocí (podezřelých z onemocnění přenosnou nemocí).

[2] Potřebu izolace při hromadných onemocněních uvedených v části I písm. B přílohy k této vyhlášce posuzuje ošetřující lékař individuálně podle zdravotního stavu ošetřovaného, jeho zaměstnání, povahy postiženého kolektivu a podle epidemiologické situace.

§ 44

[1] Izolace se provádí v nemocnici nebo v léčebném ústavu (ústavní izolace), popřípadě v domácnosti nemocného nebo podezřelého z onemocnění (domácí izolace).

*) Vyhláška č. 234/1959 Č. l., o zacházení s jedy a s látkami škodlivými zdraví.

(2) Ošetřující lékař může povolit domácí izolaci nebo může upustit od izolace při nemocech uvedených v části II přílohy k této vyhlášce.

(3) Hlavní hygienik Československé socialistické republiky nebo s jeho souhlasem krajský hygienik může rozšířit nebo zúžit výpočet nemocí, u nichž lze povolit domácí izolaci.

§ 45

(1) Po dobu domácí izolace je nemocný (podezřelý z onemocnění) pod soustavným dohledem lékaře a je povinen dovolit přístup do své domácnosti lékaři i jím pověřenému zdravotnickému pracovníku.

(2) Nejsou-li dodržovány zásady účinné domácí izolace, může ošetřující lékař dodatečně nařídit izolaci ústavní.

§ 46

(1) Po dobu domácí izolace musí se provádět dokonalá průběžná ohnisková dezinfekce podle pokynů lékaře prostředky, které tento lékař předepíše. Průběžnou ohniskovou dezinfekci mohou vykonávat rodinní příslušníci nemocného, popřípadě zdravotníci Československého červeného kříže, pokud byli řádně poučeni o způsobu ochrany před přenosnou nemocí a o výkonu dezinfekce, vybavení vyhovujícími dezinfekčními látkami a popřípadě očkování.

(2) Bezprostředně po tom, co nemocný přenosnou nemocí byl dopraven do ústavní izolace, změnil byt, byl vyléčen nebo zemřel, provede okresní hygienická stanice závěrečnou ohniskovou dezinfekci. O provádění závěrečné ohniskové dezinfekce se vede samostatná dokumentace.

(3) Průběžnou i závěrečnou ohniskovou dezinfekci ve zdravotnických zařízeních provádějí tato zařízení vlastními silami.

(4) V souvislosti s průběžnou nebo závěrečnou ohniskovou dezinfekcí může okresní hygienik nařídit hubení hmyzu a hlodavců.

(5) Ohniskovou dezinfekci, popřípadě ohniskovou dezinfekci a deratizaci je nutno bezpodmínečně provést v dopravním prostředku, ve kterém byl přepravován nemocný přenosnou nemocí nebo podezřelý z takového onemocnění.

§ 47

Přeprava nemocných přenosnou nemocí a podezřelých z onemocnění takovou nemocí se provádí pouze vozidly zvláště k tomu určenými. Pouze v případě nebezpečí z prodlení smí být použito jiného vozidla; toto vozidlo musí být po skončení přepravy ihned dezinfikováno. Organizaci a způsob přepravy stanoví ministerstvo zdravotnictví.

§ 48

(1) V zájmu účinných opatření proti šíření přenosných nemocí může okresní hygienik

a) nařídit ochranné očkování osob v okolí nemocného přenosnou nemocí, v okolí evidovaného rekonvalescenta s pozitivním nálezem nebo v okolí evidovaného bacilonosiče (§ 36), anebo použití gamaglobulinu, popřípadě jiného imunobiologického preparátu nebo chemoprofylaxe u těchto osob,

b) zakázat nebo omezit po dobu nutnou k provádění dezinfekce, dezinfekce nebo deratizace provoz v určitých místnostech, budovách a zařízeních nebo přepravu určitými dopravními prostředky,

c) podrobit osoby, které vešly přímo nebo nepřímo ve styk se zdrojem přenosné nemoci, u nichž se však neprojevují příznaky onemocnění (podezřelé z nákazy), po určitou dobu karanténním opatřením (karanténě, zvýšenému zdravotnickému dozoru nebo lékařskému dohledu).

Opatření uvedená pod písm. c) nařizuje také ošetřující lékař, který si v závažných případech vyžádá rozhodnutí okresního hygienika; dobu trvání karanténních opatření určuje vždy okresní hygienik.

(2) Karanténa spočívá v tom, že osoby podezřelé z nákazy se oddělí od ostatních a jsou lékařem vyšetřovány a pozorovány; provádí se v bytech, v ústavech, v zařízeních a na všech jiných místech, kde je toho třeba v zájmu boje proti přenosnou nemocem, popřípadě v zařízeních k tomu účelu zvláště zřízených.

(3) Jsou-li pro to důvody, podrobí se osoby podezřelé z nákazy jen zvýšenému zdravotnickému dozoru, který spočívá v zákazu určitých činností v době volna a odpočinku, při nichž by se mohla šířit přenosná nemoc, popřípadě v úpravě pracovních podmínek na jejich pracovišti; podezřelé osoby jsou zároveň pod lékařským dohledem.

(4) Podle okolností podrobí se osoby podezřelé z nákazy pouze lékařskému dohledu, který spočívá v tom, že jsou na všech místech svého pobytu lékařem vyšetřovány a pozorovány; za tím účelem jsou povinny hlásit se u obvodních lékařů, u lékařů školní zdravotní služby nebo u dorostového lékaře, popřípadě u tělovýchovného lékaře.

§ 49

(1) Cestující z ciziny, kteří jeví příznaky onemocnění přenosnou nemocí, jsou povinni podrobit se lékařským prohlídkám a izolaci, a je-li třeba, též nutnému odběru materiálu pro laboratorní vyšetřování.

(2) Karanténa, popřípadě zvýšený zdravotnický dozor se nařizuje u cestujících, kteří přicházejí z místa (oblasti, dopravního prostředku), kde se vyskytla karanténní nemoc (dále jen „zamořené místo“), a nebyli očkovaní proti nemocí, o kterou jde. Doba trvání karantény (zvýšeného zdravotnického dozoru) se stanoví

u moru	6 dní
u asijské cholery	5 dní
u žluté zimnice	6 dní
u neštovic	14 dní
u epidemické skvrnivky	14 dní
u návratné horečky	8 dní

počítáno ode dne posledního styku se zamořeným místem.

(3) Při výskytu některé karanténní nemoci mezi cestujícími podrobí okresní hygienik karanténním opatřením také všechny osoby, které s nemocným přišly do styku.

§ 50

K prohloubení boje proti přenosným nemocem mohou orgány hygienické služby též

- provádět nebo nařídit dezinfekci a asanaci podezřelých vod, půdy a jiných míst a předmětů, popřípadě omezit užívání podezřelých studní, pramenů, povrchových vod a jiných vodních zdrojů, s výjimkou provozních vod,
- zakázat nebo omezit výrobu, prodej a podávání některých druhů poživatin a odebrat potřebné vzorky na vyšetření.

§ 51

Okresní hygienik může zakázat na přechodnou dobu výkon určitého povolání nebo činnosti, při nichž by se mohla šířit přenosná nemoc, osobám nemocným přenosnou nemocí, osobám podezřelým z onemocnění přenosnou nemocí a osobám podezřelým z nákazy.*) Osobám trpícím chronicky probíhajícími onemocněními může, pokud je to třeba, zakázat výkon takového povolání nebo činnosti i na trvalo.

Oddíl 6

Hlášení a evidence přenosných nemocí a hromadných onemocnění

§ 52

(1) V zájmu soustavného a účinného boje proti přenosným nemocem musí být včas hlášena a vedena v evidenci onemocnění a podezření z onemocnění nemocemi uvedenými v části I přílohy k této vyhlášce, jakož i úmrtí na tyto nemoci; hlásí se též úmrtí každé osoby nemocné aktivní tuberkulózou, i když zemřela z jiné příčiny.

(2) Hlásit a vést v evidenci je nutné též osoby

- vyklučující zárodky břišního tyfu, paratyfu a jiných salmonelóz, úplavice a záškrtu,
- pokousané vzteklým nebo ze vztekliny podezřelým zvířetem.

(3) Je-li to v zájmu boje proti přenosným nemocem, může hlavní hygienik Československé socialistické republiky rozšířit povinné hlášení a evidenci i na jiné nemoci, než je stanoveno v odstavci 1, popřípadě i na osoby vylučující zárodky jiných

přenosných nemocí, než jsou uvedeny v odstavci 2, anebo na osoby vylučující cizopasnky; může také nařídit i hlášení jiných epidemiologicky závažných skutečností. Vyžaduje-li to epidemiologická situace, může totéž učinit v oboru své působnosti se souhlasem nadřízeného hygienika krajský nebo okresní hygienik.

§ 53

(1) Každý ošetřující lékař, který zjistil skutečnost, jež má být hlášena, je povinen učinit hlášení okresnímu hygienikovi a v případech stanovených ministerstvem zdravotnictví také příslušnému obvodnímu lékaři a odbornému oddělení nemocnice s poliklinikou (polikliniky). Tutéž povinnost mají též vedoucí protituberkulózních zařízení, patologicko-anatomických a soudně lékařských oddělení (prosektur) zdravotnických zařízení (patologicko-anatomických ústavů, ústavů soudního lékařství) a mikrobiologických laboratoří. Jde-li o dítě navštěvující dětské nebo výchovné zařízení, uvědomí ošetřující lékař též správu tohoto zařízení.

(2) Každý jiný zdravotnický pracovník, má-li důvodné podezření, že jde o skutečnost, která má být hlášena, je povinen to oznámit příslušnému lékaři. To platí obdobně o odborně způsobilých veterinárních pracovnících, pokud jde o nemoci přenosné ze zvířat na lidi.

§ 54

Při onemocnění a podezření z onemocnění karanténními nemocemi***) nebo jinými přenosnými nemocemi, které určí hlavní hygienik Československé socialistické republiky nebo s jeho souhlasem krajský hygienik, při hromadném výskytu onemocnění některou přenosnou nemocí uvedenou v části I písm. A přílohy k této vyhlášce a při neobvyklém hromadném výskytu onemocnění uvedených v části I písm. B téže přílohy je nutno mimo předepsané písemné hlášení učinit ihned hlášení telefonicky, telegraficky nebo zvláštním poslem okresnímu hygienikovi, který obdobným způsobem vyrozumí ihned krajského hygienika a jeho prostřednictvím hlavního hygienika Československé socialistické republiky.

§ 55

(1) Veterinární lékař je povinen hlásit onemocnění zvířete nemocí přenosnou na lidi, na niž se vztahuje povinnost hlášení, prostřednictvím vedoucího okresního veterinárního zařízení okresnímu hygienikovi.

(2) Okresní hygienik neprodleně uvědomí vedoucího okresního veterinárního zařízení a krajského hygienika o každém onemocnění nebo podezření z onemocnění člověka vzteklinou, sněť slezinnou a vozňivkou, popřípadě jinými nemocemi přenosnými ze zvířat na lidi, které určí hlavní hygienik Československé socialistické republiky v dohodě s ministerstvem zemědělství a lesního hospodářství.

*) Pracovní důsledky vyplývající z tohoto opatření se posuzují podle obecných pracovněprávních předpisů.

**) Poznámka k § 15.

§ 56

(1) Ministerstvo zahraničních věcí hlásí telefonicky hlavnímu hygienikovi Československé socialistické republiky výskyt onemocnění karanténní nemocí našeho občana v zahraničí.

(2) Výskyt onemocnění karanténní nemocí v Československé socialistické republice hlásí ministerstvo zdravotnictví telegraficky Světové zdravotnické organizaci. Pokud by došlo k výskytu moru, asijské cholery, žluté zimnice, neštovic nebo k epidemickému rozšíření epidemické skvrnivky a návratné horečky v dunajských přístavech, informuje ministerstvo zdravotnictví také ostatní dunajské státy.

(3) Opatření při protiepidemickém dozoru na Dunaji jsou zahrnuta v „Doporučeních pro sjednocení hygienického a protiepidemického dozoru na Dunaji“.)

Oddíl 7

Epidemiologické vyšetřování v souvislosti s výskytem přenosných nemocí a hromadných onemocnění

§ 57

(1) Pracovníci zdravotnických zařízení provádějí potřebná vyšetřování v souvislosti s výskytem přenosných nemocí a hromadných onemocnění (dále jen „epidemiologická vyšetřování“) v úzké spolupráci s národními výbory, s orgány Revolučního odborového hnutí, s Československým červeným křížem a s jinými společenskými organizacemi, a jde-li o nemoc přenosnou ze zvířat na lidi, vždy též s odborně způsobilými pracovníky veterinárních zařízení.

(2) Epidemiologická vyšetřování se provádějí ve všech místech, kde je možno v souvislosti s onemocněním zjistit okolnosti důležité pro zjištění ohniska nákazy a pro posouzení příčin a cest šíření nemocí a kde je třeba provést potřebná preventivní opatření.

Oddíl 8

Opatření proti šíření nemocničních nákaz

§ 58

(1) V zájmu úspěšného boje proti vzniku a šíření nemocničních (nosokomiálních) nákaz musí být ve všech zařízeních léčebně preventivní péče průběžně prováděna všechna potřebná hygienická a protiepidemická opatření. Provádění takových opatření musí být zajišťováno v provozních řádech těchto zařízení a každý pracovník je v rámci své funkce odpovědný za jejich dodržování. Okresní hygienik se přesvědčuje namátkovou kontrolou o úrovni prováděných opatření.

(2) Dojde-li přesto ke vzniku nemocniční nákazy v lůžkovém zařízení, oznámí to lékař, který

zjistí nemocniční nákazu nebo podezření z takového onemocnění, ihned vedoucímu oddělení, v němž k onemocnění došlo, a okresnímu hygienikovi; vedoucí oddělení zajistí na oddělení evidenci nemocniční nákazy a oznámí neprodleně její výskyt řediteli zařízení. Ředitel zařízení sleduje epidemiologickou souvislost všech takových onemocnění v zařízení a kontroluje účinnost prováděných opatření, popř. zajišťuje odstranění zjištěných nedostatků.

(3) Vedoucí oddělení odpovídá za to, že po zjištění nemocniční nákazy nebo při podezření z takového onemocnění je nemocný ihned izolován a podle povahy onemocnění přeložen na infekční oddělení. Zároveň provede všechna opatření směřující k likvidaci vzniklého ohniska nákazy, včetně dezinfekčních a karanténních opatření a odběru materiálu na laboratorní vyšetření.

(4) Okresní hygienik zkontroluje prováděná opatření, podle potřeby je doplní a učiní o kontrole záznam v evidenci nemocničních nákaz na oddělení. Podle výsledků šetření stanoví v záznamu také lhůtu k odstranění nedostatků; dodržení těchto lhůt kontroluje ředitel zařízení.

Oddíl 9

Zacházení s materiálem obsahujícím choroboplodné zárodky

§ 59

(1) Laboratorní vyšetřování a zkoumání materiálu, který obsahuje choroboplodné zárodky, lze provádět jen ve zdravotnických a veterinárních zařízeních, jakož i ve výzkumných ústavech, učilištích a závodech, u nichž takové vyšetřování a zkoumání je v souvislosti s jejich činností.

(2) Laboratorní vyšetřování a zkoumání materiálu, který obsahuje choroboplodné zárodky, a odbírání takového materiálu od osob nemocných, podezřelých z onemocnění nebo z nákazy nebo zemřelých na přenosnou nemoc, jakož i od zvířat nemocných nemocí přenosnou na lidi nebo od zvířat podezřelých nebo uhynulých na takovou nemoc je dovoleno jen lékařům, veterinárním lékařům nebo jiným osobám, které k tomu mají zvláštní způsobilost a které k tomu určí vedoucí zařízení, ústavu, učiliště nebo závodu.

(3) Při zacházení s materiálem obsahujícím choroboplodné zárodky, zejména při jeho zasílání, musí být zajištěna taková opatření, aby nemohlo být okolí ohroženo.

Oddíl 10

Ochrana státních hranic před zavlečením přenosných nemocí ze zahraničí

§ 60

(1) Ochranná opatření před zavlečením přenosných nemocí ze zahraničí (dále jen „ochranná

* Tato Doporučení byla schválena na XX. zasedání Dunajské komise v Budapešti 2. února 1962.

opatření“) se provádějí zpravidla na stanovených pohraničních přechodech silničních, železničních, říčních a leteckých. V případech, kdy z výjimečných důvodů překračují osoby oprávněně hranice na jiných místech, určí pohraniční orgán ve spolupráci s příslušným krajským hygienikem místo, kde se ochranná opatření provedou.

[²] Přechodová místa musí být tak vybavena, aby bylo zajištěno podle potřeby provedení lékařské prohlídky, laboratorních rozborů a vyšetření, provedení dezinfekce, dezinfekce a deratizace, dále očkování, jakož i izolace nemocných a podezřelých z onemocnění, karanténa osob podezřelých z nákazy a přeprava těchto osob.

§ 61

Podniky provozující hromadnou dopravu jsou povinny

- a) zřizovat a udržovat nebo jinak zajistit na místech, na nichž se provádějí ochranná opatření, zařízení k provádění těchto opatření, zejména pro lékařské prohlídky osob, očkování, přechodný pobyt osob, pro veterinární zdravotní prohlídky zvířat, pro zdravotní, popřípadě veterinární zdravotní prohlídky jiného dováženého zboží, pro uskladnění zadržovaného zboží a pro dezinfekci, dezinfekci a deratizaci,
- b) zajistit provádění dezinfekce, dezinfekce a deratizace vyškolenými pracovníky.

§ 62

[¹] Karanténa a izolace osob se provádějí ve zdravotnických zařízeních, popřípadě v jiných zařízeních určených orgány hygienické služby, karanténa zvířat na místech nebo v zařízeních určených okresním veterinárním lékařem.

[²] Ministerstvo zdravotnictví, a pokud jde o ochranná opatření u zvířat a potravin a surovin živočišného původu, ministerstvo zemědělství a lesního hospodářství určí v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány věcné vybavení pohraničních přechodů zařízeními uvedenými v § 61.

§ 63

[¹] Dováží-li se nebo přepravuje-li se přes československé státní území jiné zboží než zvířata, a je-li nebezpečí, že by tímto zbožím mohla být zavlečena přenosná nemoc, je dovozce povinen, pokud jde o dovoz nebo přepravu ze států, které určí hlavní hygienik Československé socialistické republiky v dohodě se zúčastněnými orgány, předložit osvědčení zdravotnických, popřípadě, jde-li o potraviny a suroviny živočišného původu, veterinárních orgánů vývozního státu o zdravotní nezávadnost zboží. Podle epidemiologické situace vývozního státu se zboží podrobí zdravotní prohlídce, popří-

padě, jde-li o potraviny a suroviny živočišného původu, veterinární zdravotní prohlídce, i laboratorním zkouškám.

[²] Zboží (s výjimkou zvířat), které se přepravuje přes československé státní území, pokud se nepřekládá a je řádně zabaleno v původním obalu, zpravidla se ochranným opatřením nepodrobuje.

[³] Ustanovení odstavců 1 a 2 se přiměřeně vztahují též na obaly, v nichž je zboží zabaleno.

§ 64

Při mezinárodní dopravě osob, zvířat a věcí vyžadují se doklady v souladu s požadavky Světové zdravotnické organizace, popřípadě v souladu s požadavky Dunajské komise.*]

§ 65

[¹] Ochranná opatření, pokud jejich provádění nevyplývá přímo z předcházejících ustanovení, nařizuje hlavní hygienik Československé socialistické republiky nebo jím zmocněné orgány hygienické služby a provádějí je v oboru své působnosti příslušné orgány a organizace. Ochranná opatření na železničních pohraničních přechodech se provádějí ve spolupráci s hygienickou službou železnic.

[²] Vedle zvláštních povinností uložených podle předcházejících ustanovení mají všechny orgány a organizace, jakož i jednotliví občané povinnost v mezích své působnosti nebo při své činnosti učinit podle pokynů orgánů hygienické služby všechna opatření potřebná k hygienické a protiepidemické ochraně státních hranic a dodržovat jejich provedení.

[³] Pro dovoz a přepravu zvířat a potravin a surovin živočišného původu, pro veterinární zdravotní prohlídky a pro karanténu zvířat platí zvláštní předpisy.

Hlava třetí

NÁKLADY, NÁHRADA ŠKODY A PŘÍSPĚVKY PŘI OPATŘENÍCH PROTI PŘENOSNÝM NEMOCEM A HROMADNÝM ONEMOCNĚNÍM

§ 66

[¹] Stát nese náklady

- a) na diagnostická vyšetřování potřebná k boji proti vzniku a šíření přenosných nemocí a hromadných onemocnění, jakož i na všechny potřebné zkoušky před očkováním, čítajíc v to i náklady na cestu vyšetřované osoby do zařízení, kde se vyšetřování provádí, a zpět.
- b) na ochranná očkování proti přenosným nemocem, jsou-li nařizována podle této vyhlášky,
- c) na izolaci osob nemocných přenosnými nemocemi a podezřelých z onemocnění těmito nemocemi prováděnou v příslušném zdravotnickém zařízení, čítajíc v to náklady na jejich přepravu do tohoto zařízení a zpět,

*] Poznámky k § 15 a 58.

- d) na nařízenou karanténu osob podezřelých z nákazy, čítajíc v to přepravu do karanténního zařízení a zpět, provádí-li se ve zdravotnickém zařízení; tyto náklady hradí zdravotnické zařízení ze svých provozních prostředků. Provádí-li se karanténa mimo zdravotnické zařízení, nese stát jen vyšší náklady, které prokazatelně vznikly v souvislosti s jejím prováděním; tyto náklady hradí okresní národní výbor, v jehož obvodu byla karanténa provedena,
- e) na prostředky k provádění průběžné ohniskové dezinfekce, které předepíše lékař (§ 46 odst. 1),
- f) na závěrečnou dezinfekci v ohnisku nákazy, a to jak v bytě nemocného, tak i na jeho pracovišti, popřípadě na jiném místě, kde se nemocný v době onemocnění zdržoval,
- g) na hubení škodlivých živočichů, kteří mohou přenášet nemoci, bylo-li nařízeno v souvislosti s ohniskovou dezinfekcí.

(2) Stát nese též náklady na epidemiologické vyšetřování nebo zkoumání.

(3) Náklady na léčení přenosných nemocí a hromadných onemocnění, cestovní náklady uvedené v odstavci 1 písm. a) a c), jakož i cestovní náklady uvedené v odstavci 1 písm. d), pokud tam není stanoveno jinak, hradí se podle zásad stanovených v předpisech o poskytování léčebně preventivní péče.*)

§ 67

Národní výbor může rozhodnout, že stát ponese určité náklady na hubení hmyzu nebo jiných živočichů v přírodě, pokud mohou přenášet choroboplodné zárodky.

§ 68

(1) V případech, které nejsou uvedeny v § 66 a 67, nese náklady na protiepidemická opatření ten, jehož osoby nebo věci se opatření týká. I náhradu nákladů na epidemiologické vyšetřování nebo zkoumání, které jinak nese stát (§ 66 odst. 2), může orgán hygienické služby uložit zcela nebo zčásti tomu, jehož osoby nebo věci se vyšetřování nebo zkoumání týká, jestliže tímto vyšetřováním nebo zkoumáním byly zjištěny epidemiologické závady; náhrada nákladů se uloží zejména tehdy, byly-li závady zaviněny nebo bylo-li nutno vyšetřování nebo zkoumání opakovat proto, že závady nebyly ve stanovené lhůtě odstraněny.

(2) Náklady povinného hubení škodlivých živočichů nese ten, na jehož pozemku nebo v jehož budově, popřípadě v jehož zařízení se škodliví živočichové hubí; pokud pozemek, budova nebo zařízení jsou v užívání jiného, nese náklady uživatel.

(3) Náklady spojené se zřizováním a udržováním zařízení k provádění ochranných opatření před zavlečením přenosných nemocí z ciziny (§ 61) hradí podniky provozující hromadnou dopravu s výjimkou nákladů, které nesou zdravotnické orgány nebo ve-

terinární orgány; tyto orgány nesou náklady na vybavení zařízení zdravotnickými přístroji a nástroji, na udržování těchto přístrojů a nástrojů a na zásobení zdravotnickými potřebami a osobní náklady na zdravotnický provoz.

(4) Nákladem na protiepidemická opatření jsou také částky placené organizacím za odborné úkony nutné k provedení těchto opatření.

§ 69

(1) Pracovníkům, kteří se se souhlasem orgánů hygienické služby v důsledku opatření proti přenosným nemocem a v zájmu dalšího výkonu práce na svém pracovišti přechodně ubytují mimo své bydliště, poskytuje se náhrada vyšších výdajů tím vzniklých, a to za podmínek stanovených předpisy o náhradách cestovních, stěhovacích a jiných výdajů.

(2) Doba, po kterou osoba vylučující choroboplodné zárodky, s výjimkou evidovaného bacilonošiče, nebo práce schopný rekonvalescent po přenosné nemoci nesmí přechodně konat práci, posuzuje se pro účely nemocenského pojištění, popřípadě sociálního zabezpečení jako karanténa (§ 48 odst. 2).

(3) Osobám, které nejsou v pracovním poměru, nahrazuje se ztráta výdělků, která jim prokazatelně vznikla, popřípadě vyšší výdaje vzniklé podle odstavce 1, avšak jen do výše, kterou určí ministerstvo zdravotnictví v dohodě s ministerstvem financí. Náhrada se neposkytuje, nepůsobí-li ztráta výdělků těmto osobám vzhledem k jejich majetkovým poměrům zvláště citelnou hmotnou újmu.

(4) Jinak platí o náhradě za ztrátu výdělků v důsledku nařízených opatření proti přenosným nemocem a hromadným onemocněním příslušná ustanovení předpisů o nemocenském pojištění a o sociálním zabezpečení a obecných pracovněprávních předpisů.

§ 70

Za vzorky odebrané pro účely epidemiologického vyšetření se náhrada neposkytuje.

§ 71

Z důvodů hodných zvláštního zřetele může se ze státních prostředků poskytnout příspěvek na úhradu nákladů uvedených v § 68. Příspěvek se neposkytuje, neznamená-li úhrada nákladů pro toho, kdo má náklady nést, vzhledem k jeho majetkovým a výdělkovým poměrům zvláště citelnou hmotnou újmu.

§ 72

(1) Příspěvek podle § 78 odst. 2 zákona je možno poskytnout, vznikla-li škoda provedením opatření proti přenosným nemocem nebo hromadným onemocněním nařízených podle této vyhlášky, anebo výkonem pomoci ke zdoání nebo k zamezení

*) Vyhláška č. 42/1966 Sb.

přenosných nemocí nebo hromadných onemocnění, pokud byla poskytnuta na výzvu orgánů hygienické služby a pokud znamená škoda pro poškozeného vzhledem k jeho majetkovým a výdělkovým poměrům zvláště citelnou hmotnou újmu.

(²) Škoda na zdraví, která vznikla v důsledku očkování podle § 12 až 14 a 48 nařízeného pro určitou skupinu pracovníků vzhledem k povaze jejich práce nebo v důsledku nařízeného očkování osob odjíždějících do ciziny nebo přijíždějících z ciziny (§ 15), pokud je tato cesta odůvodněna plněním povinností vyplývajících z pracovního poměru, posuzuje se pro účely nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení a pro účely odškodňování jako pracovní úraz.

§ 73

Příspěvek je možno poskytnout až do výše vzniklých nákladů nebo způsobené škody.

§ 74

O náhradě škody a o příspěvcích rozhoduje a náhradu škody a příspěvky poskytuje okresní národní výbor, v jehož obvodu byla opatření nařízena nebo v jehož obvodu byla pomoc poskytnuta.

Hlava čtvrtá

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ*)

§ 75

Ustanovení § 3, § 4 odst. 2, § 5, 42 až 44, 52, 53, 66 a 68 až 74 platí obdobně i pro případy zahmyzení vši šatní a vši vlasovou. Je-li to v zájmu boje proti přenosným nemocem, může hlavní hygi-

Ministr zdravotnictví:

Plojhar v. r.

enik Československé socialistické republiky rozšířit tento výpočet i na případy jiných druhů zahmyzení.

§ 76

Nemoci uvedené v části I písm. A pol. 4, 5, 8, 16, 18, 21, 36, 39, 41 až 43, 46, 49 písm. a), 51, 53, 57, 59 až 64, 66, 67 a 72 přílohy k této vyhlášce se považují za nakažlivé lidské choroby ve smyslu § 189 a 190 trestního zákona.

§ 77

Zrušují se

1. Vyhláška č. 74/1950 Ú. l. (149/1950 Ú. v.), kterou se vydávají směrnice pro tlumení tuberkulózy zvířat v zájmu ochrany zdraví lidí,
2. vyhláška č. 106/1953 Ú. l. (139/1953 Ú. v.), o dezinfekci a boji proti škodlivým živočichům,
3. vyhláška č. 230/1953 Ú. l. (272/1953 Ú. v.), o hygienické a protiepidemické ochraně státních hranic,
4. vyhláška č. 132/1954 Ú. l. (158/1954 Ú. v.), o zdravotnickém dozoru na Dunaji,
5. vyhláška č. 207/1958 Ú. l. (207/1958 Ú. v.), o očkování proti přenosným nemocem,
6. vyhláška č. 1/1959 Ú. l. (1/1959 Ú. v.), o lékařských prohlídkách pracovníků v potravinářství,
7. ustanovení § 2 nařízení ministra spravedlnosti č. 54/1955 Sb., o tom, co se považuje za omamné prostředky, jedy, nakažlivé choroby a za škůdce užitkových rostlin podle trestního zákona.

§ 78

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. července 1966.

Ministr spravedlnosti:

dr. Neuman v. r.

*) Působnost orgánů Slovenské národní rady při plnění úkolů vyplývajících z této vyhlášky určí zákon Slovenské národní rady vydaný podle § 73 zákona č. 20/1966 Sb.

Příloha k vyhlášce č. 46/1966 Sb.

Č á s t I

Seznam nemocí, na které se vztahují opatření stanovená ve vyhlášce

(Nemoci označené + se považují za nakažlivé lidské choroby ve smyslu § 189 a 190 trestního zákona)

A

Přenosné nemoci

1. Aktinomykóza
2. ankylostomatóza
3. askaridóza
- + 4. botulismus
- + 5. Bornholmská nemoc {Coxsackie}
6. brucelóza
7. čtvrtá pohlavní nemoc {Lymphogranuloma venereum}
- + 8. dáivý kašel {Pertussis a Parapertussis}
9. encefalitida klíšřová
10. encefalitida jiného původu
11. favus
12. framboesia
13. hemoragické horečky
 - a) epidemická hemoragická horečka {Nephrosonephritis haemorrhagica}
 - b) jiné hemoragické horečky
14. herpangína
15. histoplasmóza
- + 16. horečka omladnic {Sepsis post partum et post abortum}
17. horečka z kryšřho kousnutí
- + 18. cholera asijská
19. choriomeningitida lymfocytární
20. chřřpka
- + 21. infekční zánět jater {Hepatitis infectiosa} a séřová hepatitida
22. kapavka {Gonorrhoea}
23. konjunktivitida novorozenců
24. laryngotracheobronchitida stenožující novorozenců a kojenců {croup} bakteriální a virová
25. leishmanióza
 - a) Kala Azar
 - b) kožní leishmanióza {tropická}
26. leptospiróza
 - a) Weilova nemoc
 - b) polní {žřňová, blařácká} horečka
 - c) ostatní leptospiróza
27. listerióza
28. malárie
29. malomocenství {Lepra}
30. melioidóza {Pseudomalleus}
31. meningitis aseptická
32. meningokokové nákazy {Meningitis meningococcica, Meningococcaemia acuta nebo chronica}
33. měkký vřed {Ulcus molle}
34. mikrosporie
35. mononukleóza infekční
- + 36. mor {Pestis}
37. myocarditis {Coxsackie}
38. návratná horečka {Febris recurrens}
- + 39. neštovice {Variola vera} včetně alastrimu
40. neštovice plané {Varicella}
- + 41. ornitóza a psitakóza
- + 42. otravy a nákazy z poživatin
- + 43. paratyfy {A, B i C}
44. pneumocystóza
45. příjice {Syphilis}
- + 46. přenosná dětská obrna {Poliomyelitis anterior acuta}
47. příušnice {Parotitis epidemica}
48. Q horečka {Q-rickettsiosis}
49. rickettsiózy
 - a) +skvrnivka epidemická {Typhus exanthematicus} včetně Brill-Zinnserovy nemoci
 - b) ostatní rickettsiózy
50. rinosklerom
- + 51. salmonelóza
52. slintavka {Apthae epizooticae}
- + 53. snět slezinná {Anthrax}
54. spála {Scarlatina}
55. spalničky {Morbilli}
56. svrab {Scabies}
- + 57. tetanus
58. toxoplasmóza
- + 59. trachom
- + 60. trichinóza
- + 61. trichofycie všech typů
- + 62. tuberkulóza plicní i mimoplicní
- + 63. tularémie
- + 64. tyř břišní {Typhus abdominalis}
65. úplavice améřová {Amoebiasis}
- + 66. úplavice bacilární {Dysenteria}
- + 67. vozřřivka {Malleus}
68. vzteklina {Lyssa, Rabies}
69. zánět plic každého původu {Pneumonia}
70. zarděnky {Rubeola}
71. záškřřt {Diphtheria}
- + 72. žlutá zimnice {Febris flava}

B

Onemocnění, pokud se vyskytují hromadně

1. Akutní gastroenteritida
2. akutní respirační onemocnění
3. angína
4. bronchiolitida
5. faryngitida
6. faryngokonjunktivální horečka
7. impetigo
8. keratokonjunktivitida epidemická
9. konjunktivitida infekční
10. mastitida
11. onemocnění neznámého původu
12. průjmové onemocnění
13. roupy (Enterobiosis)
14. stafylokokové zánětlivé onemocnění
15. stomatitida (Stomatitis aphtosa, infectiosa, ulcerosa)
16. trichiurióza
17. střevní parazitární onemocnění (Hymenolepis nana, Taeniasis)

Část II

A

Seznam nemocí,**při kterých může ošetřující lékař povolit domácí izolaci**

1. Angína
2. Bornholmská nemoc (Coxsackie)
3. bronchiolitida
4. brucelóza (Bangova nemoc a ostatní brucelózy)
5. dávivý kašel
6. herpangína
7. chřipka

8. konjunktivitida novorozenců
9. laryngotracheobronchitida sténuzující novorozenců a kojenců (croup) bakteriální a virová
10. meningitida aseptická
11. neštovice plané
12. otravy z potravin
13. příušnice
14. Q-horečka
15. rinosklerom
16. salmonelózy
17. spalničky
18. svrab
19. toxoplasmóza
20. tularémie
21. úplavice bacil
22. zánět plic
23. zarděnky

B

Seznam nemocí,**při kterých může ošetřující lékař upustit od izolace**

1. Aktinomykóza
2. askaridóza
3. favus
4. horečka z krysího kousnutí
5. leishmanióza Kala Azar a kožní leishmanióza (tropická)
6. malárie
7. mikrosporlie
8. mononukleóza infekční
9. pneumocystóza
10. slintavka
11. střevní parazitární onemocnění
12. trichinóza
13. trichofycie
14. tuberkulóza plicní i mimoplicní

47

VYHLÁŠKA

ministerstva zdravotnictví

ze dne 13. června 1966

o pohřebnictví

Ministerstvo zdravotnictví stanoví v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány podle § 82 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu:

Oddíl I

Oznámení úmrtí a prohlídka mrtvých

Oznámení úmrtí

§ 1

(1) Úmrtí, pokud k němu nedošlo v zařízení léčebně preventivní péče, a nález těla mrtvého musí být oznámeny místnímu (městskému) národnímu výboru, popř. obvodnímu lékaři, v jehož obvodu osoba zemřela nebo tělo mrtvého bylo nalezeno. Stalo-li se to v dopravním prostředku za jízdy, učiní se oznámení místnímu (městskému) národnímu výboru, popř. obvodnímu lékaři, v jehož obvodu bylo tělo mrtvého z dopravního prostředku vyloženo. Místní (městský) národní výbor, popř. obvodní lékař vyzoomí o úmrtí nebo nálezu příslušný orgán Veřejné bezpečnosti.

(2) Místní (městský) národní výbor, bylo-li oznámení učiněno jemu, vyzoomí neprodleně obvodního lékaře příslušného podle odstavce 1. Tento lékař vyzoomí lékaře příslušného k prohlídce mrtvých, není-li podle § 3 k této prohlídce sám oprávněn.

(3) Úmrtí, k němuž došlo v zařízení léčebně preventivní péče, oznamuje toto zařízení neprodleně příslušnému orgánu Veřejné bezpečnosti; zároveň vyzoomí o úmrtí osoby blízké zemřelému*), pokud jsou mu známy.

(4) Oznámení úmrtí nebo nálezu těla mrtvého musí být učiněno nejpozději do 12 hodin; je-li však podezření z trestného činu, musí se tak stát ihned.

§ 2

(1) Úmrtí jsou povinni oznámit

- a) osoby, které v době úmrtí žily se zemřelým ve společné domácnosti,
- b) ten, v jehož bytě nebo domě osoba zemřela, popř. případě domovní důvěrník,
- c) lékař, který zemřelého při úmrtí ošetřoval nebo byl k němu přivolán.

Oznamovací povinnost přechází na osobu uvedenou v dalším pořadí, není-li osoby uvedené na přednějším místě nebo nemůže-li tato osoba svou povinnost splnit.

(2) Úmrtí osob, které zemřely v ošetřování, v zaopatření nebo v jiné péči veřejných ústavů nebo zařízení, je povinen oznámit vedoucí ústavu nebo zařízení, popř. pracovník jím pověřený.

(3) Není-li osoby, která je povinna učinit oznámení podle předcházejících odstavců, má oznamovací povinnost každý, kdo se o úmrtí dověděl nebo našel tělo mrtvého, mohl-li podle okolností vědět, že oznámení nebylo dosud učiněno.

Prohlídka mrtvých

§ 3

(1) Prohlídku mrtvého provádí příslušný obvodní lékař. Jestliže příslušný obvodní lékař zemřelého před smrtí ošetřoval nebo pomáhal při porodu dítěte, které se narodilo mrtvé, anebo je k zemřelému v příbuzenském vztahu, provede prohlídku jiný lékař, kterého ustanoví ředitel ústavu národního zdraví.

(2) Prohlídku osob, které zemřely v zařízení léčebně preventivní péče, provádí lékař určený ředitelem zařízení. Jestliže ředitel zařízení zemřelého

*) § 116 občanského zákoníku.

před smrtí ošetřoval nebo pomáhal při porodu dítěte, které se narodilo mrtvé, nebo je k zemřelému v příbuzenském vztahu, určí lékaře nadřazený orgán.

[3] Prohlídku osob, které zemřely v objektech ozbrojených sil nebo bezpečnostních sborů, provádějí lékaři zařízení těchto sil a sborů, popřípadě obvodní lékaři.

§ 4

[1] Účelem prohlídky mrtvého (dále jen „prohlídka“) je zjistit smrt a její příčiny.

[2] Lékař oprávněný k prohlídce (dále jen „prohlízející lékař“) je povinen neprodleně po prohlídce podat místnímu (městskému) národnímu výboru pověřenému vedením matřiky zprávu o výsledku prohlídky na předepsaném tiskopisu (list o prohlídce mrtvého). Diagnostickou část této zprávy je povinen vyplnit a podepsat ošetřující lékař, byl-li zemřelý před smrtí v lékařském ošetření, a lékař provádějící zdravotní pitvu, byl-li zemřelý pitván.

[3] Má-li prohlízející lékař podezření, z trestného činu nebo nemůže-li zjistit příčinu smrti, oznámí to ihned okresnímu prokurátorovi a příslušnému orgánu Veřejné bezpečnosti; byla-li příčinou smrti přenosná nemoc nebo má-li prohlízející lékař podezření, že příčinou smrti je přenosná nemoc, oznámí to ihned okresnímu hygienikovi a zajistí provedení základních protiepidemických opatření.

Oddíl II

Pitvy a odnímání tkání a orgánů

Zdravotní pitva

§ 5

[1] U osob zemřelých ve zdravotnických zařízeních se zpravidla provádí zdravotní pitva podle rozhodnutí vedoucího zařízení; přihlíží se přitom k vybavení zařízení, zejména k tomu, zda je v zařízení zřízeno patologicko-anatomické oddělení (prosektura). Vedoucí zařízení nařídí provést zdravotní pitvu zejména, je-li jí třeba k ověření diagnózy, podle které byl zemřelý léčen.

[2] O provedení zdravotní pitvy osob zemřelých mimo zdravotnická zařízení rozhoduje prohlízející lékař, popřípadě okresní hygienik.

[3] Prohlízející lékař nařídí provést zdravotní pitvu osob zemřelých mimo zdravotnická zařízení zejména,

- a) je-li jí třeba ke zjištění příčin smrti nebo okolností, za kterých smrt nastala, zvláště při náhlém úmrtí,
- b) jde-li o mrtvé narozené dítě nebo dítě zemřelé do 1 roku,
- c) jde-li o ženu zemřelou v souvislosti s těhotenstvím, potratem, porodem nebo šestinedělím,

d) byla-li příčinou smrti nemoc z povolání nebo průmyslová otrava, nebo jde-li o úmrtí osoby s nevyлéčenou nemocí z povolání nebo s nevyлéčenou průmyslovou otravou,

e) vyžaduje-li to obecný zdravotní nebo vědecký zájem.

[4] Okresní hygienik nařídí provést zdravotní pitvu osob zemřelých mimo zdravotnická zařízení, jde-li o povolení pohřbu žehem a nemůže-li být předloženo potvrzení prohlízejícího lékaře podle § 14 odst. 1.

§ 6

[1] Zdravotní pitva smí být provedena nejdříve za dvě hodiny po tom, kdy prohlízející lékař bezpečně zjistil smrt.

[2] Zdravotní pitvu provádí lékař patologicko-anatomického oddělení (prosektury), popřípadě soudně lékařského oddělení nemocnice s poliklinikou nebo lékař patologicko-anatomického oddělení jiného zdravotnického zařízení. Lékař provádějící pitvu zařídí, aby neprodleně po pitvě byl o ní sepsán protokol a aby ve zprávě o výsledku prohlídky (§ 4 odst. 2) byl uveden též výsledek pitvy; protokol podepíše lékař provádějící pitvu a vedoucí patologicko-anatomického, popřípadě soudně lékařského oddělení.

[3] Vznikne-li při zdravotní pitvě podezření, že smrt byla způsobena trestným činem, pitva se přeruší a lékař provádějící pitvu učiní ihned oznámení vedoucímu zdravotnického zařízení, okresnímu prokurátorovi a příslušnému orgánu Veřejné bezpečnosti.

[4] Náklady na zdravotní pitvu, čítajíc v to přepravu těla mrtvého, nese zdravotnické zařízení, v němž došlo k úmrtí, v ostatních případech okresní ústav národního zdraví, v jehož obvodu osoba zemřela nebo tělo mrtvého bylo nalezeno.

[5] O zdravotní pitvě příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů, kteří zemřeli mimo zdravotnické zařízení, platí zvláštní předpisy.

§ 7

Pitva z jiných důvodů

[1] O soudní pitvě platí zvláštní předpisy.

[2] Nejsou-li důvody pro zdravotní nebo soudní pitvu, může okresní hygienik povolit pitvu i z jiných důvodů hodných zřetele. Ustanovení § 6 odst. 1 až 3 platí obdobně. Náklady na tuto pitvu hradí ten, kdo o ni požádal.

§ 8

Odnímání tkání a orgánů

[1] Pro léčebné a vědeckovýzkumné účely je možno odnímat z těl mrtvých tkáně a orgány. Odnímání tkání a orgánů nebo jiné zákroky na těle mrt-

vého směji být prováděny jen v patologicko-anatomickém, soudně lékařském nebo tkáňovém oddělení nemocnice s poliklinikou, a to se souhlasem lékaře, který by jinak byl oprávněn rozhodovat o provedení pitvy (§ 5). Má-li zákrok provést jiný lékař než lékař patologicko-anatomického, soudně lékařského nebo tkáňového oddělení, je k tomu třeba také souhlasu vedoucího oddělení, ve kterém se má zákrok provést. Lékař sepíše o výkonu krátkou zprávu.

[²] Odnímání tkání (orgánů) z těl mrtvých a jiné zákroky na nich směji se provádět zpravidla nejdříve za dvě hodiny po tom, kdy prohlížející lékař bezpečně zjistil smrt. Ministerstvo zdravotnictví stanoví v dohodě s ministerstvem spravedlnosti a s Generální prokuraturou, za jakých podmínek lze zcela výjimečně odnímat tkáň (orgány) z těl mrtvých před uplynutím stanovené lhůty, vyžaduje-li to povaha odnímané tkáň (orgánu), popřípadě účel jejího použití.

[³] Tkáň a orgány nesměji se pro léčebné a vědeckovýzkumné účely odejmout, jestliže mrtvý za svého života písemně prohlásil, že s odnětím nesouhlasí.

Oddíl III

Pohřbívání

§ 9

Dočasné uložení mrtvého

U veřejných smutečních síní, které budují národní výbory k rozloučení se zemřelými, musí být zřízeny vhodné místnosti pro dočasné uložení mrtvých. V místech, kde je zřízena taková místnost, musí být tělo osoby, která zemřela mimo zařízení léčebně preventivní péče, přemístěno nejpozději do osmi hodin po prohlídce do této místnosti, pokud v téže lhůtě nebylo umístěno v zařízení pro dočasné uložení mrtvých na pohřebišti (§ 19) nebo v krematoriu (§ 26), anebo převezeno k pitvě. Do doby osmi hodin se nevčítá doba mezi 22. a 6. hodinou.

§ 10

Pohřbívací povinnost

[¹] Mrtvý musí být pohřben zpravidla do 96 hodin, ne však před uplynutím 48 hodin od úmrtí. Byla-li provedena pitva, lze pohřbit mrtvého ihned po pitvě; jde-li o soudní pitvu nařízenou prokurátorem, je možno jej pohřbit jen se souhlasem prokurátora. Od pohřbu může být upuštěno, jestliže těla mrtvého má být trvale použito k vědeckým nebo vyučovacím účelům. Takto lze použít těl zemřelých osob, které s tím projevily před smrtí souhlas nebo jejichž totožnost nelze zjistit. K takovým účelům lze také použít těla mrtvého, o kterého se do 96 hodin od úmrtí nikdo nepřihlásil přesto, že osoby jemu blízké*) byly včas vyrozuměny, pokud zemřelý nečinil před smrtí opatření o pohřbu.

[²] Před pohřbem nebo před určením těla mrtvého k vědeckým nebo vyučovacím účelům musí být prokázáno, že byla vykonána jeho prohlídka, popřípadě též pitva, a že byla místnímu (městskému) národnímu výboru pověřenému vedením matriky podána zpráva o výsledku prohlídky (§ 4 odst. 2).

§ 11

Druhy pohřbů

[¹] Pohřbívá se uložením do země nebo zpopelněním (žehem), pokud důležitý obecný zájem nevyžaduje jiný druh pohřbu. Jiný druh pohřbu může nařídít nebo povolit orgán hygienické služby, popřípadě orgán jím k tomu zmocněný.

[²] Rakve, v nichž se mrtví pohřbívají, musí být důkladně utěsněny. Vyžadují-li to klimatické podmínky, musí být dno rakve opatřeno vrstvou absorpční hmoty (dřevěných pilin, dřevitě vlny aj.).

[³] Těla osob zemřelých na přenosnou nemoc musí být před uložením do rakve zabalena do prostěradla napuštěného dezinfekčním roztokem; rakev musí být pevně uzavřena.

[⁴] Mrtví se ukládají na hřbitovech. Uložení mimo hřbitov může povolit okresní hygienik jenom z důvodů hodných zvláštního zřetele.

[⁵] Zpopelnění mrtvých smí být prováděno jen v krematoriích.

[⁶] Zpopelněné ostatky se ukládají na pohřebišti (§ 19). Uložení mimo pohřebišť je dovoleno zcela výjimečně, a to jen se souhlasem místního (městského) národního výboru, který vede o uložení zpopelněných ostatků mimo pohřebišť zvláštní evidenci.

[⁷] Jsou-li splněny všechny předepsané podmínky pro druh pohřbu, který si zemřelý zvolil, je třeba podle možností jeho přání vyhovět. Neurčil-li zemřelý přímo ani nepřímo druh pohřbu, určí jej ten, kdo pohřeb objednává. Tato ustanovení neplatí, jestliže důležitý obecný zájem vyžaduje jiný druh pohřbu.

§ 12

Obstarání pohřbu národním výborem

Nebylo-li od pohřbu upuštěno (§ 10 odst. 1) nebo neobstaral-li pohřeb někdo jiný, je povinen tak učinit místní (městský) národní výbor příslušný podle § 1 odst. 1. Tím se nevylučuje nárok na náhradu nákladů pohřbu proti tomu, kdo je povinen tyto náklady nést podle jiných předpisů nebo právních závazků.

§ 13

Pohřbívací obvody

[¹] Uložení mrtvých do země má být provedeno zpravidla na hřbitově, v jehož obvodu osoba ze-

*) § 116 občanského zákoníku.

mřela nebo tělo mrtvého bylo nalezeno nebo vylouženo z dopravního prostředku. Územní obvody, ze kterých se mrtví ukládají na určité hřbitovy, určí okresní národní výbor.

[²] Pohřbít mrtvého na jiném hřbitově je možno jen s povolením místního (městského) národního výboru, do jehož obvodu tento hřbitov patří.

[³] Nelze-li pohřbít mrtvého na hřbitově příslušném nebo zvoleném, určí hřbitov okresní národní výbor.

§ 14

Podmínky pro zpopelnění

[1] Zpopelnění smí být provedeno jen s povolením okresního hygienika, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak. Povolení se udělí, je-li totožnost mrtvého nepochybná a je-li prokázáno potvrzením prohlížejícího lékaře nebo dokladem o provedené pitvě, jakož i potvrzením orgánů Veřejné bezpečnosti, že není podezření z trestného činu. Je-li podezření z trestného činu, lze povolit zpopelnění jen se souhlasem prokurátora.

[²] Povolení ke zpopelnění dává okresní hygienik, v jehož obvodu působnosti osoba zemřela nebo tělo mrtvého bylo nalezeno nebo vylouženo z dopravního prostředku, popřípadě pitváno.

[³] Povolení ke zpopelnění mrtvého dopraveného z ciziny dává okresní hygienik, v jehož obvodu působnosti má být mrtvý zpopelněn.

[⁴] Z rozhodnutí, jímž okresní hygienik odepřel udělit povolení ke zpopelnění, lze se odvolat ve lhůtě dvou dnů od doručení rozhodnutí. Proti rozhodnutí okresního hygienika, jak zatím naložit s tělem mrtvého, není opravného prostředku.

[⁵] Vyžaduje-li to obecný zdravotní zájem, zejména vyskytnou-li se zhubné epidemie, může hlavní hygienik Československé socialistické republiky uložit povinnost zpopelněvat mrtvé, i když nebudou splněny podmínky stanovené v předchozích odstavcích; při podezření z trestného činu je však i v takových případech třeba souhlasu prokurátora.

§ 15

Zpopelnění

[1] Správy krematorií jsou povinny přijímat ke zpopelnění všechny mrtvé, jejichž zpopelnění bylo povoleno. Hlavní hygienik Československé socialistické republiky může stanovit pro krematoria spádová území a zároveň stanovit podmínky, za nichž lze provést zpopelnění mimo příslušné spádové území.

[²] Správa krematoria zařídí, aby zpopelněné ostatky (dále jen „popel“) byly vloženy do popelnice a aby popelnice byla opatřena uzávěrou a přesně označena. Popelnici s popelem vydá správa krematoria podle přání objednatele pohřbu správě pohřebiště nebo osobě, která předloží doklad o tom,

že popel bude uložen na pohřebišti nebo že místní (městský) národní výbor povolil uložení popelnice mimo pohřebiště. Neučiní-li objednatel pohřbu, pozůstalí nebo příslušné orgány jiné opatření, je správa krematoria povinna uschovat popelnici po dobu jednoho roku od zpopelnění. Po uplynutí této doby může předat popel správě pohřebiště k volnému uložení (§ 16).

§ 16

Uložení popele

[1] Popel se ukládá podle přání zemřelého, popřípadě objednatele pohřbu buď v popelnici, anebo volně. Volně se ukládá tak, že se na pohřebišti smísí se zemí.

[²] Přijmout popel k uložení je povinna správa každého popelnicevého pohřebiště. Správa hřbitova má tuto povinnost jen tehdy, není-li v pohřbívacím obvodu popelnicevé pohřebiště anebo jde-li o uložení do hrobu nebo do náhrobku k jinému příslušníku rodiny.

§ 17

Rozptyl popele

[1] Na přání zemřelého, popřípadě objednatele pohřbu lze též provést rozptyl popele (dále jen „rozptyl“).

[²] Rozptyl smí být proveden pouze na pohřebišti (§ 19) pro tento účel předem schváleném (rozptylové louce).

[³] Okresní hygienik příslušný podle místa, v němž má být rozptyl proveden, může v jednotlivých případech z důvodů hodných zřetele povolit, aby rozptyl byl podle přání zemřelého, popřípadě objednatele pohřbu proveden jinak, než je stanoveno v předcházejících ustanoveních, zejména na jiném jimi zvoleném místě.

[⁴] O provedeném rozptylu se vede evidence ve zvláštní knize. V záznamu musí být uvedeno jméno a příjmení zemřelého, jeho poslední bydliště, den narození, den úmrtí a den a místo zpopelnění a rozptylu. Součástí evidence je abecední seznam osob pohřbených tímto způsobem.

[⁵] Evidenci rozptylu vede správa rozptylové louky, evidenci rozptylu provedeného podle ustanovení odstavce 3 vede správa hřbitova, v jehož územním obvodu byl rozptyl proveden.

§ 18

Ostatky

[1] Pro uložení nebo zpopelnění exhumovaných těl mrtvých a ostatků těl pochovaných nebo zpopelněných jinak než podle předpisů o pohřbívání platí obdobně ustanovení této vyhlášky.

[²] Jiné ostatky, zejména lidské plody potracené nebo předčasně odňaté, jakož i části těla nebo

orgánů odňaté žijícím osobám, pokud jich nebude použito pro účely vědecké nebo vyučovací, uloží se do země na vyhrazeném místě nebo se zpopelní. Tyto ostatky smějí být zpopelněny pouze ve spalovnách zdravotnických zařízení, a to jen, není-li podezření z trestného činu.

Oddíl IV

Pohřebiště

§ 19

Zřízení a správa pohřebiště

(1) Pohřebiště (hřbitovy, kolumbária, urnové háje a rozptylové louky) zřizují a spravují místní (městské) národní výbory, které mohou svěřit jejich správu jiným socialistickým organizacím.

(2) Ke zřízení pohřebiště je třeba souhlasu okresního hygienika.

(3) Na každém hřbitově musí být vhodné zařízení pro dočasné uložení mrtvých.

(4) Pohřebiště musí být zásobeno pitnou nebo užitkovou vodou.

§ 20

Způsob ukládání do hrobu

(1) Mrtví se ukládají zpravidla jen po jednom do každého hrobu, pokud důležitý obecný zájem nevyžaduje uložení do společného hrobu.

(2) Správa hřbitova může na žádost nebo se souhlasem toho, komu bylo místo pro hrob propůjčeno, povolit, aby do téhož hrobu byli uloženi další mrtví příbuzní, popřípadě i jiné osoby. Pokud neuplynula tlečící doba (§ 22), je k tomu třeba souhlasu okresního hygienika.

§ 21

Propůjčení místa na pohřebiště

(1) Správa pohřebiště je povinna propůjčit místo pro hrob na tlečící dobu (§ 22) a místo pro popelnici na dobu 10 let od prvního uložení. Umožňují-li to poměry na pohřebišti, je správa pohřebiště povinna propůjčit místo ještě na další dobu; v opačném případě musí o tom včas uvědomit toho, komu dosud bylo místo propůjčeno.

(2) Po uplynutí doby, na kterou bylo místo propůjčeno, naloží se s ostatky, s popelnicemi a s náhrobky obdobně jako při zrušení pohřebiště (§ 24).

(3) Hroby a popelnice, které mají kulturní význam, nesmějí být, s výjimkou případů, kdy je po-

hřebiště zrušeno, odstraněny ani po uplynutí doby, na kterou bylo místo propůjčeno.

§ 22

Tlečící doba

Tělo mrtvého musí být uloženo v zemi po dobu, kterou stanoví okresní hygienik se zřetelem ke složení půdy (tlečící doba); tato doba nesmí být kratší než deset let.

§ 23

Exhumace

(1) Před uplynutím tlečící doby smí být tělo mrtvého vyňato ze země (exhumováno) jen na pokyn okresního hygienika nebo s jeho souhlasem, a to za přítomnosti zástupce správy pohřebiště; ustanovení trestního řádu o exhumaci zůstává nedotčeno. Na žádost pozůstalých lze provést exhumaci jen výjimečně ze zvlášť závažných důvodů, a to jen tehdy, prokáže-li se též, že se osoby blízké mrtvému*) o ní dohodly.

(2) Těla osob zemřelých na karanténní nemoc**) nesmějí být zpravidla exhumovány před uplynutím dvou roků od pohřbu.

(3) Náklady na exhumaci hradí ten, kdo o ní požádal.

§ 24

Zrušení pohřebiště

(1) Nevyhovuje-li pohřebiště zdravotnímu nebo jinému obecnému zájmu, místní (městský) národní výbor zakáže pohřbívání na něm, anebo pohřebiště zruší.

(2) Hřbitov lze zrušit teprve po uplynutí tlečící doby od uložení posledního mrtvého. K účelům, při kterých je zapotřebí terén prohloubit, lze zrušeného hřbitova použít až po uplynutí 20 let od posledního pohřbu; přijde-li se přitom na ostatky, uloží se do země na vyhrazeném místě nebo se zpopelní.

(3) Popelnice ze zrušeného pohřebiště, o jejichž nové uložení se pozůstalí přes upozornění nepostarali, přenesou se na jiné pohřebiště, a jestliže již uplynula doba, na kterou bylo místo propůjčeno (§ 21), otevřou se a popel se smísí se zemí.

(4) Náhrobky, které ti, jimž bylo propůjčeno místo pro hrob nebo pro popelnici, neodklidí ze zrušeného pohřebiště do 6 týdnů po upozornění, odklidí a uskladní správa pohřebiště na náklad jejich vlastníků.

(5) Jde-li o obecný zájem hodný zvláštního zřetele, lze po provedeném převozu ostatků na jiný hřbitov zrušit hřbitov také před uplynutím tlečící doby od uložení posledního mrtvého. U hrobů, kde tlečící doba neuplynula, je nutno převézt i příslušenství hrobu (pomníky, kříže, obrubníky apod.). Ná-

*) § 116 občanského zákoníku.

**) Karanténními nemocemi jsou podle vyhlášky č. 46/1966 Sb., o opatřeních proti přenosným nemocem, mor (Pestis), asijská cholera (Cholera asiatica), žlutá zimnice (Febris flava), neštovice (Variola vera), epidemická skvrnivka (Typhus exanthematicus) a návratná horečka (Febris recurrens).

klady spojené s předčasným zrušením hřbitova nese organizace, v jejímž zájmu byl hřbitov zrušen.

Oddíl V

Krematoria

§ 25

Zřizování krematorií a jejich správa

(1) Krematoria zřizují a spravují městské národní výbory, které mohou toto oprávnění svěřit jiným socialistickým organizacím.

(2) Kolem budovy krematoria musí být zřízen pás zeleně, jehož částí je možno využít pro uložení popelnic (urnový háj), popřípadě, má-li dostatečnou plochu, pro rozptylovou louku.

(3) Ke zřízení a zahájení provozu krematoria je třeba souhlasu okresního hygienika.

§ 26

Vybavení krematoria

(1) Spalovací zařízení krematoria musí být technicky provedeno tak, aby zpopelnění bylo rychlé a úplné, bez viditelného vývinu kouře. Popel musí být čistý a bílý.

(2) Při každém krematoriu musí být vhodná zařízení pro dočasné uložení mrtvých a pro prozatímní úschovu popelnic.

Oddíl VI

Řád pro pohřebiště

§ 27

(1) Místní (městské) národní výbory vydávají řady pro pohřebiště, obsahující zejména podrobnější ustanovení o dočasném uložení mrtvých a úschově popele, o propůjčení místa pro hrob, hrobku nebo popelnic, o ukládání do hrobu, o ukládání popele, o požadavcích na hroby a hrobky, o zániku práva k místu, o zrušení hrobu a o odstranění náhrobků.

(2) K vydání řádu pro pohřebiště je třeba souhlasu okresního hygienika.

Oddíl VII

Přeprava mrtvol a ostatků

§ 28

Povolení k přepravě

(1) Pro přepravu mrtvých a ostatků, pokud se neděje přímo na příslušný hřbitov, je zapotřebí povolení. Povolení k přepravě mrtvých (ostatků) na území okresu nebo k pitvě na území kraje vydává prohlízející lékař, v ostatních případech, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak, okresní hygienik, z jehož obvodu se mrtvý (ostatky) přepravuje.

(2) Povolení ke zpopelnění mrtvého (§ 14) zahrnuje i povolení k jeho přepravě do označeného krematoria.

(3) Při přepravě mrtvého (ostatků) do ciziny je zapotřebí zvláštního průvodního listu, který musí obsahovat jeho jméno, příjmení a stáří, místo, den a příčinu smrti. Průvodní list musí být v tomto případě vyhotoven kromě českého nebo slovenského znění též v některém jazyce nejvíce užívaném v mezinárodním styku. Tento průvodní list vydává okresní hygienik.

(4) Při přepravě z ciziny nebo při průvozu mrtvého (ostatků) územím Československé socialistické republiky vydává průvodní list, pokud mezinárodní předpisy nestanoví jinak, československý zastupitelský úřad.

(5) Povolení k přepravě nebo průvodní list k přepravě mrtvých (ostatků) nelze vydat, jestliže by přeprava ohrožovala obecný zdravotní zájem. Přepravu osob zemřelých na karanténní nemoc nelze povolit před uplynutím dvou let ode dne úmrtí.

(6) K přepravě popelnic se zpopelněnými ostatky není třeba povolení.

§ 29

Přeprava

(1) Při přepravě po železnici musí být rakev s tělem mrtvého (s ostatky) převážena ve zvláštním uzavřeném vagóně.

(2) Při přepravě motorovým vozidlem je dovoleno používat k přepravě rakve s tělem mrtvého (s ostatky) pouze zvláštního pohřebního vozu.

(3) V letecké dopravě se rakev s tělem mrtvého (s ostatky) přepravuje zpravidla zvláštním letadlem; pokud se nepoužije zvláštního letadla, musí být rakev umístěna ve zvláštním uzavřeném prostoru.

(4) Bližší podmínky jsou stanoveny v přepravních řádech. Jinak je určí okresní hygienik. Při přepravě do ciziny se postupuje podle mezinárodního ujednání.*

Oddíl VIII

Společná a závěrečná ustanovení**

§ 30

Ustanovení této vyhlášky se vztahují i na části těla mrtvého, jakož i na mrtvě narozené děti.

§ 31

Okresní národní výbor může v dohodě s okresním oddělením Sboru národní bezpečnosti pověřit některého lékaře nemocnice s poliklinikou (polikliniky) výkonem oprávnění okresního hygienika stanovených v § 5 odst. 2 a 4, § 7 odst. 2, § 14

*] Mezinárodní ujednání o přepravě mrtvol z 10. února 1937 č. 44 1938 Sb.

**] Působnost orgánů Slovenské národní rady při plnění úkolů vyplývajících z této vyhlášky určí zákon Slovenské národní rady vydaný podle § 73 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu.

odst. 2, § 20 odst. 2, § 28 odst. 1 a § 29 odst. 4 ve vymezeném okruhu.

§ 32

Zrušují se směrnice hlavního hygienika Československé socialistické republiky ze dne 18. listo-

padu 1958, o rozptylu zpopelněných ostatků, uveřejněné v částce 95/1958 Ú. I. (95/1958 Ú. v.).

§ 33

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. července 1966.

Ministr.

Plojhar v. r.